

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1929

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^Α, ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ", - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, 50
ΑΘΗΝΑΙ

ΜΟΛΙΣ ΕΞΕΔΟΘΗ:

ΘΡΑΣΟΥ ΚΑΣΤΑΝΑΚΗ

ΕΤΟ ΧΟΡΟ ΤΗΣ ΕΥΡΑΠΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΧ. 30

Και διά τούς συνδρομητάς της «ΝΕΑΣ ΕΣΤΙΑΣ» δρχ. 24
Ταχυδρομικά δρ. 6 εις βάρος του αγοραστοῦ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ", — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 50

ΜΟΛΙΣ ΕΞΕΔΟΘΗ:

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

ΞΑΝΑΤΟΝΙΣΜΕΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΜΕ ΠΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ ΤΟΜΟΣ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΑΠΟ 200 ΣΕΛ. ΕΙΣ ΣΧΗΜΑ 8^{ον}

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΧ. 50

Και διά τούς συνδρομητάς της «ΝΕΑΣ ΕΣΤΙΑΣ» δρχ. 40
Ταχυδρομικά δρ. 8 εις βάρος του αγοραστοῦ.

Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ, ΕΚΔΟΤΑΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Σ' ΤΟΜΟΥ

— ΤΕΥΧΗ 61 ΕΩΣ 72 —

Η ΠΟΙΗΣΙΣ		Σελ.	Σελ.
ΕΡΓΑ:			
<i>Μ. Τσιριμώκος</i> : 'Ανατολίτισσα, Διοστρατο		499	<i>Υ. Ηιγο</i> (μετ. φρ. <i>Κωστή Παλαμά</i>):
— — — : Τὰ τραγούδια μου . . .		499	<i>Ave, Dea</i>
— — — : Φταίστης, Καθαυμός . . .		500	
— — — : 'Ικεσία		836	Η ΠΡΟΤΟΠΟΡΕΙΑ
— — — : 'Η Ζωή		1066	<i>Θ. Δ. Θεοδοσιδης</i>
<i>Μιχ. 'Αργυροπούλου</i> : Σουλτάν Βαγιαζήτ		514	" <i>Αναστα</i>
— — — : Σουλτάν Χαμίτ		515	<i>Η. Γ. Τσαπέκης</i>
Σουλτάν Μεχμέτ Βασήτ Β'		515	<i>Εθα 'Αγγέλου</i>
<i>Μυρτιάτισσα</i> : "Ο, τι γιά μένα έχει απο-		547	" <i>Ιων Ρουμπίνης</i>
μείνει		547	" <i>Αλ. Μυρ.</i>
<i>Κώστας Καρυωτάκης</i> : Αισιοδοξία . . .		549	<i>Ρήγας Περάνθης</i>
<i>Ρώμος Φιλύρας</i> : Δουλειά, Ρομάντισα		643	
<i>Μ. Πομόνης</i> : Δεξι, Δεξι στην 'Αθήνα.			ΚΡΙΤΙΚΗ:
Μάτια, Μόνωση		670	<i>Π.</i> : Γαμπιτρανάθ Ταγγόρ: «Το μισό-
— — — : Τριολέττα, Πρώτα ρίγη . . .		707	γμο Φεγγάρι»
— — — : 'Ο Ψυχάρης πέθανε		939	<i>Π.</i> : Ρ. Ι. Εστένε: «Γύρω από τον
<i>Γεώργιος 'Ανδ. Καυριδής</i> : Τοῦ κα-			Βαλερού»
λοκαιριοῦ τὰ βράδια		678	<i>Π.</i> : 'Αντρέα Καρυντιόνη: «Εισαγωγή
<i>Μαρίνος Σιγοῦρος</i> : Το αἰώνιο τραγούδι		691	στο Παλαμικό ἔργο»
— — — : 'Η εὐτυχία		692	<i>Π.</i> : Ρώμος Φιλύρας
— — — : Τ' ὄνειρο τῶν νεκρῶν		693	<i>Τάνης Μπαρλάς</i> : 'Ο θάνατος τοῦ 'Α-
— — — : 'Ο Εἶγος ἀερφός		1059	δώνηδος
<i>Αἰμιλία Στεφ. Δάφνη</i> : Προσδοκία . . .		788	<i>Π.</i> : 'Ομήρου Μπεκέ: «'Ο Πανηγυρικός
<i>Σ. Μ.</i> : 'Επιγράμματα		801	τῆς 'Αγάπης»
<i>Μιχ. Γ. Πετρίδης</i> : Πληγὴς τῆς Μοίρας		824	<i>Π.</i> : Ν. Σ. Βερτιχίο: «Δάκρυα»
<i>Ρήγας Γκόλης</i> :		884	— : Πόπη Φαλτήρα: «'Η μυστικὴ φωνή»
— — — : 'Ὁδὴ στον Ψυχάρη		934	— : Χ. 'Αντωνίου: «Μιά σειρά τρα-
<i>Ψυχάρης</i> : Το Παλάτι		931	γούδια»
<i>Κώστας Π. Μαρίνης</i> : Μοιρολόγια σὴν			<i>Π.</i> : Γλυκόφου 'Αλιθέροη: «'Απλή Προσ-
μνήμη τ' 'Αγωνιστῆ		934	φορὰ»
<i>Νικόλαος ὁ Πορτιώτης</i> : Κυκλωτό		996	<i>Η. Π. Β.</i> : Νίκου Προσατόπουλου: «Τέσ-
<i>Αἴλια Καρανάου</i> : Το παλάτι τῆς ζωῆς		1000	σερα τραγούδια γιά τό θεό και γιά τό
<i>Ναπολέον Λαπαθιώτης</i> : Το παλιό			θάνατο»
μας τό τραγούδι		1045	<i>Π.</i> : Κωστή Παλαμά: «'Ο κύκλος τῶν
<i>Νίκος Σαντοριναῖος</i> : Παράταιρα τρα-		1053	τετραστίχων»
γούδια			— : Μ. 'Ανστασιού: Εἰκόσι σονέττ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ:			ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
<i>Σαπφώ</i> (μετάφρ. <i>Ηλ. Π. Βουτιερδης</i>):			ΕΡΓΑ:
Μέλιη		526	<i>Γρηγ. Σενόπουλος</i> : 'Ο γιός μου και ἡ
<i>'Αριστοτέλης</i> (μετάφρ. <i>'Ηλ. Π. Βου-</i>			κόρη μου
<i>τιερδης</i>): Ἕγνος εἰς 'Ερμείαν		530	622, 674, 711, 825, 864, 912, 982, 1020, 1105
<i>Λουδοβ. 'Αριστο</i> (μετάφρ. <i>Γερ.</i>			ΚΡΙΤΙΚΗ:
<i>Σπαταλά</i>): 'Ορλάνδος, ὁ Μαινόμενος . .		612, 657	<i>Τ.</i> : Fritsch Maria Remarque: «'Αυ-
			τικόν Μέτωπον: Τίποτε νεώτερον»

	Σελ.		Σελ.
<i>Velasquez</i> : Αίγυπτος	994	Άνάγλυφο από τή Μητρόπολη τής Γέ- νοβας	816
<i>I. Βάσσος</i> : Sports	1049	Μιά γωνιά του κήπου τής Isola Bella στο Lago Maggiore	
<i>II. Φραγκόπουλος</i> : Φόρμες	1052	Ψυχάρης	
— — : Μόνες	1065	Πανομοίωτο του Έξωφύλλου του βι- βλίου τής κ. Glaspeil : «Ο δρόμος προς τό ναό»	848
— — : Έργασια	1077	Georges Gram Cook	849
— — : Κουρκαμένοι	1077	Μιά κορυφή δολομιτική	850
ΚΡΙΤΙΚΗ :		Ο τάφος του Ρωμαίου και τής Ίου- λιέτας	851
<i>Γ. Β.</i> : Έκθεσις Ν. Σαντορινιάου	587	Κόμο : Η άλλα των κυπαρισσιών	858
— — : Σπύρου Βασιλείου	587	Ο Ψυχάρης στη βιβλιοθήκη του Ψυχάρης (ξυλογραφία)	980 987
— — : Δ. Φ. Μεζίκης	581	Ο Georges Cook στους Δελφούς	977
— — : «Παλιά Αθήνα» :		Άλέξανδρος Μωραϊτίδης	997
Σχέδια Αθηνάς Ταρσούλη	582	Ιωάννης Π. Μηλιόπουλος	999
Περικλής Ν. Λύτρας	637	Βικτωρία Κυριάκου Μητζοτάκι	1001
<i>Δ. Γρ. Καμπούρογλου</i> : Μία έπιστολή	688	Μιά φωτογραφία του Cook με χωριά- τική φορεσιά	1008
ΑΓ Εικόνες μας	926, 1116	Έπίσκεψη στα νεογέννητα κατοικίδια των γειτόνων μας	1009
ΣΚΙΤΣΑ :		Πάδοδα : Το Πανεπιστήμιο	1017
<i>I. Βάσσος</i> : Μάρκος Τσιριμώκος	500	Τόμας Μάνν	1032
<i>Φ. Δημητριάδης</i> : Τρία σκίτσα ήθο- ποιών από τήν «Κυρά Φροσύνη»	740	Ραδέννα : Ένα Προβυζαντινό Μωσαϊκό	1081
<i>Σοφ. Αντωνιάδη</i> : Παντελής Χρόν : «Άδικη περί διαζυ- γίου»	821 908		
<i>Θέμος Αννινός</i> : Ο Ψυχάρης στις Α- θηνάς τό 1898	931		
<i>Έστ. Θωμόπουλος</i> : Στ' αγνάγια	1056		
— — : Ίνδιάνος	1057		
— — : «Κι' είπα ο Ψυ- ριτόκριτος στην Αρετούσα»	1061		
<i>Τάκης Καλμούχος</i> : Άρκάδι	1067		
— — : Ο προηγούμενος	1068		
Γαβριήλ : Ο ήγούμενος Διο- νύσιος	1069		
— — : Από τό Άρκάδι	1072		
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ :			
Άρχιμανδρίτης Χριστόφορος Κτενάς	517		
Ναός Ντεϊρ-αλ-Μπάχαρη	511		
Η Φαραώ Χατοαφούτ	520		
Ένα χωριό του Πούντ	520		
Δένδρα του Πούντ	521		
Έμμ. Μπενάκης	549		
Ζώρξ Κουρτελίν	551		
Μαργαρίτα Άλδάνα Μηλιάτη (φωτογρ.)	560		
Έδουάρδος Συρξ (φωτογρ. Προτομής τής Καθ. Marguerite Syamou)	561		
Η προτομή του Κρυστάλλη στην "Άρτα (φωτογρ. Χ. Σούλη)	630		
Τό Πυργί-Χίος (φωτογρ. Γ. Τσίμα)	642		
Τό φάρμα του χαποδιοϋ (φωτογρ. Τάσου Ζάππα)	705		
Δύο φωτογραφίες από τό «Μελταμάκι» (πράξις Β')	720, 721		
Ο καθηγητής "Εοσελιγκ	741		
Μεσαιωνικά σπίτια : Χίος (φωτογρ. Γ. Τσίμα)	769		
Η πύλη του κάστρου τής Χαλκίδος (φωτογρ. Π. Στ. Πατρικίου - Μαριαν- τωνάτου)	797		
Τό Μοναστήρι του Πόρου (φωτογρ. Κώ- στα Θεοχάρη)	800		

	Σελ.		Σελ.
Η πρόσ τιμήν του κ. Γρ. Ξενοπούλου έσπερις εις τήν Θεσσαλονίκην	533	Ε : Θεατρικά	921
<i>Π. Χ.</i> : Οι νέοι και τό θαύτρον	534	<i>Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος</i> : Έγγραφη και στη δημοτική ο Ροδής	921
Ε : Πάθημα-Μάθημα	534	<i>Α. Ζώντος</i> : Έξ άφορμής των «Στρο- φών στα Δημοτικά μας τραγούδια»	921
<i>Α. Προβελέγγιος-Σ. Μενάρδος</i> : Η «βουλιαγμένη Πόλη»	535	<i>Γεω. Σπαταλάς</i> : Απάντησις— τελεία και παύλα	922
<i>Π. Χ.</i> : Το μουσείον Μπενάκη	579	Ε : Η δόξα του Ψυχάρη	1029
Ε : Μουσεία και Έρθα	579	— : Τά ξένα έργα κ' οι Έλληνες ήθο- παιολ	1029
<i>Π. Χ.</i> : Έπαλήθευση Ολιβερών προ- βλέψεων	580	— : Θεατρικός άπολογισμός	1030
Ε : Τά σοβαρά του κ. Κόντογλου και τάστατα του κ. Μπαστιά	580	— : Έδρα Λογοτεχνίας	1030
<i>Π. Χ.</i> : Οι «Στανοπαπαδιές» και ή λο- γοκρισία	581	<i>Κλέων Παράσχος</i> : Μιά αστήρικτη κα- τηγορία	1030
<i>Π.</i> : Πώλ Σουνταί	627	Μιά διόρθωση	1030
<i>Α.</i> : Τά Έκπαιδευτικά	629	Τά Έκατόχρονα τής Revue de deux Mondes.	1030
<i>Τ. Α.</i> : Άντιπερισπασμός	629	Ε : Σημεία των Καιρών	1109
<i>Χρ. Σούλης</i> : Η προτομή του Κρυστάλλη	629	<i>Σταύρος Κούρτης</i> : Η Λαογραφία του κ. Μαρίνη	1109
<i>Τέλλος Άγγας</i> : Έν' ανοικτό γράμμα	630	<i>Ν. Β. Τομοδάκης</i> : Καλοκαιρινός και Σαββίθσιος, Πάδοδα και Παλία	1110 1110
Ε : Τά διηγήματα του Διαγωνισμού μας	630	<i>Σογκινητική</i> : Διωρεά	1110
Ε : Οι άχθροι του Παλαμά	679		
<i>Π. Χ.</i> : Παύλος Σουνταί	679		
Ε : Οι άξισταίς των... κριτικών μας	681		
— : Τά φιλολογικά άπομνημονεύματα του κ. Καμπούρογλου	723	ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	
— : Γυναίκες-δικηγόροι στην Ελλάδα	722	Νέα Βιβλία	541, 588, 732, 839, 926, 1038, 1116
— : Καί πάλι ή προτομή του Κρυστάλλη	723	Περιοδικά και Έφημερίδες	641, 588, 638, 733, 783, 879, 926, 1038, 1117
— : Ένα κίνημα του Σπύρου Μελά	772	Άλληλογραφία	542, 590, 640, 686, 736, 783, 832, 880, 928, 992, 1010
— : Οι δικηγόρινες μας	772	Άποτελέσματα του Β' Διαγωνισμού (Λο- γοτεχνικού—Θεατρικού) τής «Ν. Έστίας»	1107
— : Δεσπονίς ή Κυρία ;	773	Προς τους φίλους τής «Νέας Έστίας»	1119
— : Ο κ. Παπάντωνίου κ' ή κριτική	872		
— : Η προτομή του Μαβίλη στην Κέρ- κυρα	872	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
— : Τά σχολικά βιβλία	872	Dr C. H. Stratz (μετάφρ. Γεωργίος Ταρσοϋλη) : Η Ώραιότης του Γουνακίου Σώματος (με εικόνες)	73—104
* * * : Οι στροφές στην δημοτική μας ποίηση	873		
<i>Κώστας Π. Μαρίνης</i> : Οι στροφές στην δημοτική μας ποίηση	873		
Ε : Πάσσα-Γέμπο	874		

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗΝ	
<i>Παύλος Νιρβάνας</i> : Δικαιοσύνη και Ίε- τρική	501
— — : Ο Μπενάκης	548
— — : Συγγραφείς και κριτικοί	596
— — : Η περιγραφή	694
— — : Η «Έλληνική» . . . σέξον	741
<i>Παύλος Νιρβάνας</i> : Η πρόληψις τής λογοκλοπίας	793
— — : Η ληστρική φιλο- λογία	836
— — : Ο άπολογισμός του έργου του	885
— — : Ψυχαρισμός	932
— — : Ο μοναχός Άνδρό- νικος	996
— — : Η μνήμη του στο- μάχου	1044
ΠΕΡΙ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ	
Μία παράληψις	532
Ε : Ο παλιός λόγος και οι δύο παραδό- σεις	533
<i>Τέλλος Άγγας</i> : Για κάποια «άμνησια»	533

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1927

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΤΗΝ 1^{ΗΝ} ΚΑΙ 15^{ΗΝ} ΚΑΘΕ ΜΗΝΟΣ

Ἄπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1930: τὸ τεύχος, 56 σελίδες, δρ. 7.

- ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ:** ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ ΕΚΔΟΤΑΙ
- ΓΡΑΦΕΙΑ:** ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ, ΣΥΝΤΑΞΙΣ, ΟΔΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ, 42
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ, ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΙΣ, ΣΤΑΔΙΟΥ, 60
- ΣΥΝΔΡΟΜΗ:** Ἐσωτερικοῦ, ἔτησίᾳ δρ. 140, ἑξάμηνη δρ. 75.
Ἐξωτερικοῦ, ἔτησίᾳ μόνον, σελίνια 15.
- ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ:** Δεῖνται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας, Σταδίου
50. - Ζητεῖτε τὸν ἀρμόδιον ὑπάλληλον.

Πᾶσα παραγγελία, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου, πρὸς τοὺς κ. κ. Γ. Δ. Κολλάρον καὶ Σίαν, Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου 50, Ἀθήναι.

Ὅ, τι ἀφορᾷ τὴν σύνταξιν, ἴλη κτλ. πρὸς τὸν κ. Γρ. Ξενοπούλου, ὁδὸς Εὐριπίδου, 42, Ἀθήναι.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΟΜΟΝ ΤΟΥΤΟΝ ΣΥΝΕΙΡΓΑΣΘΗΣΑΝ:

Οἱ Κύριοι: Δ. Γρ. Καμπούρογλου, Σίμος Μενάρδος, Παῦλος Νισβάνας, Κωστής Παλαμᾶς, Ἄρ. Προβελέγγιος (τῆς Ἀναδημίας Ἀθηναίων).

Τέλλος Ἄγρας, Ἀχιλλεὺς Λιμίλιος, Ν. Ἀνδριώτης, Ἀνδρόνικος Μιχ. Ἀργυρόπουλος, Γ. Βαλταδῶρος, Ἀλέξανδρος Βεῖνόγλου, Ἡ. Βενέζης, Γιάννης Βλαχογιάννης, Ἡλίας Π. Βουτιερῖδης, Ἐλισαῖος Γιανῖδης, Ρήγας Γκόλφης, Ἄγγελος Δόξας, Γ. Ζερβός, Α. Ζώντος, Θ. Δ. Θεοδορίδης, Interim, Κώστας Καιροφύλας, Γεώργ. Ἄνδ. Κακριδῆς, Μανώλης Καλομοίρης, Θράσος Κουσιανῆς, Κ. Σ. Κοκόλης, Γιάννης Κ. Κορδάτος, Ναπολέων Λαπαθιώτης, Π. Λορεντζάτος, Νίκος Δ. Λουκόπουλος, Μιλτ. Μαλακίσης, Δημ. Μίργαρος, Κώστας Π. Μαρίνης, Ἰάκης Μπαρλάς, Ἄλ. Μυρ., Μιχ. Νικολαΐδης, Γρηγ. Ξενοπούλος, Γ. Μ. Παναγιωτόπουλος, Ἄλ. Παπαναστασίου, Κλέων Παράσχος, Ρήγας Περίνδης, Μιχ. Γ. Πετρίδης, Δ. Π. Πετροκόκκινος, Μ. Πομόνης, Νικόλαος ὁ Ποριώτης, Λάμπρος Πορφύρας, Νίκος Σαντοριναῖος, Ἄ. Σβῶλος, Ἄγγελος Σημηριώτης, Μαρίνος Σιγοῦρος, Σωτήριος Σάπης, Χρ. Σούλης, Γεο. Σπαταλάς, Γ. Σταμνόπουλος, Μιχ. Δ. Στασινόπουλος, Θ. Ν. Σιναδινός, Στρατῆς Σωμεριώτης, Ἀχιλλεὺς Τζάοτζανος, Μανώλης Τριανταφυλλίδης, Μάργος Τσιριμῶκος, Μένος Φιλήντας, Ρῶμος Φιλόρας, Π. Φλώρος, Βελ. Φρέρης, Γεο. Φωκᾶς, Φ. Φωτιῆδης, Πέτρος Χάρης, Ν. Χατζιδάκης, Παντελῆς Χόν, Ἰ. Χρυσάφης.

† Κώστας Καρυωτάκης, Ψυχάρης.

Αἱ Κυρίαὶ καὶ Δεσποινίδες: Εἷνα Ἀγγέλου, Ἄναντα, Αἰμιλία Στεφ. Δάφνη, Εἰρήνη Α. Δενδρινοῦ, Ἄλκης Θούλος, Αἰμι Καρκαλάου, Βικτωρία Κυριῖκου Μητζοτάκι, Μαριέττα Μινότου, Δώρα Μοάτσου, Ρίτα Ν. Μπαύμη, Μυρτιώτισσα, Ἀγγελικὴ Γ. Παναγιωτάτου, Κατίνα Γ. Παππά, Γεωργία Ταρσοῦλη, Ἀγγελικὴ Χατζημιχάλη.

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΕΤΟΣ Γ'—1929

ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΙΟΥΛΙΟΥ

ΤΕΥΧΟΣ 81

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΣΣΑ

Είπε ἡ ψυχὴ μου—'Ἄλλοῦ, σὲ κόσμους ἄλλους,
 ποῦ νὰ ποθῶ δὲν ἔπαυρα ποτέ μου,
 στοὺς κόσμους τῆς ἀλήθειας καὶ τοῦ κάλλους,
 θὰ πιάω γιὰ τὴν ἀγάπη σου, "Ἄνθρωπέ μου.
 Καὶ σκόπησε ἡ ψυχὴ μου εὐτυχισμένη.
 Καὶ μιά φωνὴ ἀπ' τὰ βάθη λέει—Μὰ πέ μου
 ὁ ποῦ ἀγαπᾷ πιστὰ μὴ δὲν πεθαίνει ;
 Καὶ πᾶσα ἀγάπη ποῦ νικᾷ τὸ χρόνο
 δὲν εἶναι μὲ τὴ λύπη ἀδερφομένη ;
 "Ἔτσι εἶπε—Κι εἶδα ἀκοίμητο τὸν πόνο
 νὰ τυραγεῖ καρδιὰ καὶ νοῦ καὶ σῶμα,
 κι εἶδα κι αὐτὴ—ποῦ βλέποντάς τὴν λυώνω—
 νὰ γέρνει, κι ἓνα δάκρυ τῆς στὸ στόμα
 πικρότατο νὰ σμίγει τὸ φιλί τῆς.
 Κι εἶπε ἡ ψυχὴ μου— 'Ἀλύτρωτη εἶμαι ἀκόμα,
 σκλάβη του μὲ κρατᾷ ὁ 'Ανατολίτης !

ΔΙΣΤΡΑΤΟ

"Ὅποιος δὲν ἔχει δύναμη νὰ ἐλπίζει,
 μηδὲ νὰ ὀνειρευθεῖ ζώντας τὸ ψέμα,
 ποτέ του δὲν μπορεῖ καὶ ν' ἀγαπήσει.
 Τῆς Τύχης πλάσμα ὁ ἄνθρωπος, καὶ θρέμα
 μᾶς ἀνήθικης μάνας, σὰν τὴ Φύση,
 ὅσο κι ἂν τὴν ἀρνιέται γιὰ τὸ Πνέμα,
 ποῦ τάχατε τῶχει ὁ Θεὸς χάρισι,
 γιὰ νὰ θυμᾶται, κι ἔτσι νὰ γελιέται

MICHAËL DE MUNKACSÝ († 1900)

«Ὁ Μίλων διαγορεύει τὸν «'Απολεσθέντα Παράδεισον»».

μὲ τὰ φαντάσματα, ποὺ πλάθει ἡ Κόρη,
γιὰ νὰ λυπᾶται, κι ἔτσι νὰ πλανιέται,
πὼς τάχα θ' ἀποχτήσει τὴν Ἀλήθεια,
ὅσο κι ἂν ὁ ἄνθρωπος τὴ Φύση ἀρνιέται,
τὸ Πνέμα—ποὺ τὰ καρπερά της στήθεια
τὸ ἀνάθρεψαν—τοῦ δείχνει πὼς ξεχνώντας
μπορεῖ ν' ἀναστηθεῖ στὰ παραμύθια
καὶ νᾶναι εὐτυχισμένος ἀγαπώντας.

Μάρκος Τσιριμῶκος

(Σκίτσο τοῦ κ. Γω. Βάσσου διὰ τὴν «Νέαν Ἑστίαν»)

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΟΥ

Γιὰ τὸν ποιητὴ, τὸ γέροντ' ἀπροομάλλη,
ὅλοι μ' ἓνα χαμόγελο στὰ χεῖλη
καὶ τὴ βουλή νὰ τὸν πικράνουν ἄλλοι,
τέτοια μιλοῦν καὶ λὲν δχτροὶ καὶ φίλοι ;
Τὸ Φῶς ποὺ βλέπομε ὅλοι δὲν τοῦ φτάνει ;
Καὶ λέει πὼς στὴν ψυχὴ του λάμπουν ἥλιοι
—ἡ ἐλπίδα, ἡ πίστη, τ' ὄνειρο κι ἡ πλάνη—
ποὺ τοῦ φλογίζουσι τῆς καρδιάς τὸ πάθος,

μὰ ἀγάπη, ποὺ τὸν ἔχει ξετρελάνει
τὸν πόθο ἀναγεννώντας, ποὺ στὸ βιάθος
ἀργοσυλεύει στὸ ρυθμὸ, στὸν ἦχο,
καὶ μὲς στὸ λόγο κάπατε ἀπὸ λάθος
στὸν πολυφροντισμένο του τὸ στίχο,
κι εἶναι σὰν ἴσκιος κλέφτη, στὸ τραγούδι,
ποὺ στὸ σκοτάδι πᾶει τὸν τοῖχο-τοῖχο ;
—Κι ὁ ποιητὴς εἶπε : Ἀγνὸ σὰν ἀγγελουδί
τὸ πνέμα μου ! Καὶ στὸ δικό μου τάφο
σὺ θὰ φυτρῶναι ταπεινὸ λουλούδι,

θᾶναι τραγούδι ἀγάπης ποὺ θὰ γράφω.

ΜΑΡΚΟΣ ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΗ

— Ἡ Ἰατρικὴ, λοιπόν, δὲν φονεύει μόνον
τὰ σώματα... ἄρχισε νὰ μοῦ ἐμιλῆ ὁ γη-
ραιὸς μου διδάσκαλος.

Ὁ κ. Ἄσοφος ὑπῆρξε, πάντοτε, ἀσπου-
δος ἐχθρὸς τῆς Ἰατρικῆς, ὅπως ὅλοι οἱ ἄν-
θρωποι, ποὺ ἐφθασαν εἰς βαθὺ γῆρας, χωρὶς
νὰ λάβουν ποτὲ ἀνάγκη τῶν ἰατρῶν.

— Ἴσως περισσότερο μπορεῖ νὰ φονεύσῃ
ἀπὸ τὰ σώματα ! τὸν ἐρώτησα, μολοντί
ἐμάντευα τὴν σκέψιν του.

— Φονεύει καὶ τὰς ψυχάς, ἀγαπητέ μου
φίλε. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλύτερον ἔγκλη-
μά της. Δὲν ἐπρόσεξες, λοιπόν, τὸ νέον της
κατόρθωμα ; Ἀπὸ ἓνα ἄθῳον καὶ ἀνύποπτον
ἄνθρωπον ἐδημιούργησεν ἓνα στυγερόν δο-
λοφόνον.

— Ἡ Ἰατρικὴ ;

— Ἀλλὰ ποῖος ἄλλος, φίλε μου ; Ἐπὶ
ἡμέρας κατεγίνετο ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ὁ ἄν-
θρωπος αὐτὸς ἐδημητῆρασε τὴν γυναῖκα
του ἴην συκοφαντίαν αὐτῆν, ἐννοεῖται, μπο-
ροῦσε νὰ τὴν ἐξυφάνῃ καὶ ἓνας ὁποιοσδή-
ποτε κακόβουλος. Ἀλλὰ ἓνας κοινὸς συκο-
φάντης δὲν εἶναι, ἐπὶ τέλους, τόσο ἐπικίν-
δυνος. Ὅλγοι τὸν πιστεύουσι. Ἡ κατηγορία
του τίθεται ὑπὸ ἀλρεσίαν. Τοῦ ζητοῦνται ἀ-
πταὶ ἀποδείξεις. Προκαλεῖται νὰ παρουσιά-
σῃ μάρτυρας. Μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναν-

τίου, θεωρεῖται ὑποπτος. Ἀναζητοῦνται τὰ
πιθανὰ ἐλατήρια, τὰ προσωπικὰ συμφέρον-
τα, τὸ μῖσος ἢ ἡ ἐκδίκησις, ὅλα τὰ σκοτεινὰ
αἰτία, ποὺ εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ τὸν ἐκίνη-
σαν εἰς μίαν τρομερὰν κατηγορίαν. Ἀλλ' ἡ
Ἰατρικὴ ; Μία ἐπιστήμη ! Αὐτὴ δογματίζει
ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς σοφίας της καὶ τῆς ἀνιδιο-
τελείας της. Ὁ λόγος της εἶναι θέσφατον.
«Αὐτὴ ἔφα» ! Καὶ ἡ Ἰατρικὴ εἶπε : «Συλ-
λάβετε τὸν ἄνθρωπον. Ἐδημητῆρασε τὴν
γυναῖκα του». Καὶ τὸν συνέλαβαν.

— Πῶς τὸ ἀπέδειξε ;

— Δὲν παρηκολούθησες, λοιπόν, ἀγαπητέ
μου φίλε, τὴν μοναδικὴν αὐτῆν δίκην ; Ἐὸ
ἀπέδειξε τρανότατα. Μὲ τὰς χημικὰς της
ἀναλύσεις, μὲ τὰς μικροσκοπικὰς της παρα-
τηρήσεις, μὲ ὅλα τὰ τρανὰ μέσα τῶν ἐργα-
στηρίων της. Ὁμίλησε μὲ τὴν σιβυλλικὴν
γλῶσσαν τῶν μυστῶν της, τὴν ὅποیان δὲν
ἐννοοῦμεν ἡμεῖς οἱ μὴ μεμυημένοι εἰς τὰ
ἱερὰ ὄργια τῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ τὴν ὅποیان,
γι' αὐτὸ ἀκριβῶς, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ
δεχώμεθα ὡς χρηστέον. Λοιπὸν ἡ Ἰατρικὴ
ἀπεφάνθη, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐφόνευσε
τὴν γυναῖκα του μὲ τὸν φρικτότερον τρόπον,
μὲ τὸν ὅποیان μπορεῖ νὰ φονεύσῃ κανεὶς
τὸν ὅμοιον του, μὲ τὸν τρόπον ποὺ δὲν ἀνε-
χόμεθα, οὔτε ὅταν ἐφαρμόζεται στοὺς ἀδε-

σπότους σκύλους. Μὲ τὸ ἐγγλητήριον. Μὲ τὴν στρυγλίνην. Μὲ τὴν ἀσυνομικὴν φύλαν τῶν σκυλλοδημιῶν, ἀγαπητέ μου φίλε. Καὶ ἔμωσ ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς ἦτο ἕνας ἀθῶος.

— Ἐνας ἀθῶος, ποῦ θὰ ὠδηγεῖτο, ἴσως, στὴν λαίμητόμον.

— Αὐτὸ θὰ ἦτο τὸ ὀλιγώτερον. Πολλοὶ ἀθῶοι ὠδηγήθησαν στὴν λαίμητόμον. Αἱ δικαστικαὶ πλάναι δὲν ἔλειψαν ποτέ. Ἄλλ' ἄργα ἢ γρήγορα ἀπεδείχθη ἡ ἀθωότης των. Τοὺς ἐδόθη ἡ μεταθανάτιος αὐτῆ ἰκανοποίησις. Ἀνθὴ ἐφότρωσαν ἐπάνω στοὺς τάφους των, τοὺς σκεπασμένους μὲ βόρβορον.

Ἄλλὰ πῶς νὰ ἀποδειχθῇ ἡ ἀθωότης ἐνὸς ἀνθρώπου, τὸν ὅποιον δὲν ἔφερε στὴν λαίμητόμον ἢ τραγικὴ παρεξήγησις τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὸ θέσφατον τῆς Ἐπιστήμης; Δὲν θ' ἀποδειχθῇ εἰς αἰῶνα τὸν ἀπαντα. Ἐννοεῖς λοιπὸν τί σημαίνει αὐτό; Ἐλα, παρὰκαλῶ, μίαν στιγμὴν, ἔλα, ἀν ἀντέχῃς, καὶ μὲ τὴν φαντασίαν σου ἀκόμη στὴν θέσιν του. Δὲν ἐδηλητηρίασες ἕνα βασιλέα. Ὁ βασιλεὺς σοῦ εἶναι ξένος, ἐπὶ τέλους. Ἐδηλητηρίασες τὴν γυναῖκα σου, τὴν ὅποιαν πιθανὸν καὶ νὰ ἐλάτρευες καὶ τῆς ὅποιας θρηνεῖς ἴσως τὸν θάνατον, ὡς συμφορὰν. Καὶ δὲν τὸ φωνάζει αὐτὸ ἕνας στυγερὸς συκοφάντης. Τὸ φωνάζει ἡ Ἐπιστήμη. Καὶ εἶσαι ἀθῶος. Ἄλλὰ τί ἀξίζει ἡ ἀθωότης σου, τί ἀξίζει κάθε ἀθωότης, ἀπέναντι τῆς σοφίας καὶ τοῦ κύρους τῆς Ἐπιστήμης; Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι, ὅτι ἕνας ἀνθρώπος — τὸ ὅτι θὰ ὠδηγεῖτο στὴν λαίμητόμον, σοῦ εἶπα, θὰ ἦτο τὸ μικρότερον κακὸν — ἕνας ἀθῶος ἔζησεν ἡμέρας ὀλόκληρες, μέσα εἰς ἕνα κόσμον, ποῦ τὸν ἔβλεπεν, ὡς ἕνα στυγερόν καὶ ἀποτρόπαιον ἐγκληματίαν, ὡς ἕνα τέρας ποῦ ἐφόνευσε τὴν γυναῖκα του, ποῦ ἐδηλητηρίασε τὴν γυναῖκα του, ὅπως δηλητηριάξουν τοὺς ἀδεσπότες σκύλους. Καὶ ἀπὸ τὸν ἀνθρώπον αὐτὸν ἀφηρέθη καὶ τὸ δικαίωμα, ποῦ ἔχει κάθε θλιμμένος, τὸ δικαίωμα νὰ κλαύσῃ τὸν νεκρὸν του. Διότι, μὲ ποῖον δικαίωμα θὰ ἤμποροῦσε, χωρὶς νὰ ἐξεγείρῃ τὴν χλεύην τῶν τιμίων ἀνθρώπων, νὰ κλαύσῃ τὸν νεκρὸν, ποῦ ἐφόνευσε μὲ τὰ ἴδια του χέρια καὶ μὲ ἕνα τὸσον φρικτὸν τρόπον; Ἀπλούστατα, λοιπὸν ἡ Ἰατρικὴ ἐφόνευσε τὴν ψυχὴν ἐνὸς ἀν-

θρώπου. Καλύτερα νὰ εἶχε φονεῦσῃ δέκα σώματα, παρὰ μίαν ψυχὴν. Θὰ εἶχε, τοῦλάχιστον, ὡς δικαιολογίαν, τὴν ἀμάθειάν της ἢ τὴν ἀπροσεξίαν της. Ἄλλὰ καμμία ἀμάθεια καὶ καμμία ἀπροσεξία δὲν μπόρει νὰ δικαιολογήσῃ τὸν κατασπαρραγμὸν μιᾶς ψυχῆς.

Ἐπροσπάθησα νὰ ὑποδείξω στὸν γηραιὸν μου διδάσκαλον, ὅτι τὸ σφάλλῃσθαι εἶναι ἀνθρώπινον καὶ ὅτι ἡ Ἐπιστήμη, ὡς ἔργον ἀνθρώπων, ὑπόκειται καὶ αὐτὴ εἰς τὸν μοιραῖον αὐτὸν νόμον.

— Ἄλλὰ τότε ἡ Δικαιοσύνη — μοῦ εἶπεν ἀμετάπειστος — ποῦ εἶναι ἔργον θεῖον, δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ πολλὰς δοσοληψίας μὲ τὴν Ἐπιστήμην, ποῦ εἶναι ἔργον τῶν ἀνθρώπων. Καὶ περὶ αὐτοῦ ἀκριβῶς πρόκειται. Καί, πρὸ πάντων, νὰ μὴν πείθεται τυφλὰ εἰς τοὺς δογματισμοὺς της. Ἡ Ἐπιστήμη εἶναι μίαν γνῶσιν ἀνανεοουμένην καὶ ἐξελισσομένην. Καὶ ἡ Δικαιοσύνη εἶναι μίαν θρησκείαν αἰώνια, ἀμετάθετη καὶ ἀναλλοίωτη. Ἐάν συνέβαινε διαφορετικὰ, μὲ τὴν ἰατρικὴν τοῦ Ἴπποκράτους θὰ ἔπρεπε νὰ δικάζον οἱ δικασταὶ ὅλων τῶν αἰῶνων. Ἄλλὰ οὔτε ὁ Ἴπποκράτης, οὔτε ὁ Παστέρ, οὔτε ὅλοι οἱ Ἴπποκράται καὶ ὅλοι οἱ Παστέρ, ποῦ θὰ ἔλθουν εἰς τοὺς αἰῶνας, θ' ἀποτελέσουν ποτὲ ἕνα ἀσφαλὴ σύμβουλον διὰ τὴν Δικαιοσύνην. Μεταξὺ Δικαιοσύνης καὶ Ἰατρικῆς, ὅσον καὶ ἂν τὰς ἤνωσεν ἡ ἀμφίβολη σοφία τῶν ἀνθρώπων, εἰς ἕνα μοργανατικὸν γάμον, γιὰ νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἐρμαφρόδιτον αὐτὴν ἐπιστήμην, ποῦ ὀνομάζεται Ἰατροδικαστικὴ, θὰ μὲν πάντοτε ἕνα ἐπικίνδυνον χάσμα, στὸ ὅποιον θὰ πνίγεται συχνὰ τὸ δίκαιον.

— Ἀρνεῖσθε, λοιπὸν, διδάσκαλε τὴν Ἰατροδικαστικὴν;

— Δὲν τὴν ἀρνοῦμαι. Προσφέρει πολλὰς καὶ μεγάλας ὑπηρεσίας. Πιστοποιῶ ἀπλῶς τὸ μοιραῖον χάσμα, ποῦ θὰ ὑφίσταται πάντοτε μεταξὺ Δικαιοσύνης καὶ Ἰατρικῆς. Καὶ τὸ χάσμα αὐτὸ ἀπαιτῶ νὰ τὸ γεφυρώσῃ ὁ νοῦς τοῦ δικαστοῦ, ὑπεράνω δογμάτων καὶ ἐργαστηρίων. Εὐτυχῶς, εἰς τὴν περίπτωσιν, περὶ τῆς ὅποιας ὁμιλοῦμεν, τὸ ἐγεφύρωσεν. Καὶ εἶδαμε τὸ ὑπέροχον ἀποτέλεσμα. Ἐνα θῦμα ὀλιγώτερον τῆς Ἰατρικῆς, μίαν νίκην περισσότερα τῆς Δικαιοσύνης.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ

ΤΟ ΜΕΛΤΕΜΑΚΙ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Πρωτοπαίχτηκε στὸ θέατρο «Ἀπόλλων» ἀπὸ τὸν θίκοσ Κυβέλης τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1927.

ΔΙΑΝΟΜΗ

ΠΡΟΣΩΠΑ :

ΤΑΚΗΣ	N. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ	NANA ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΑΓΓΕΛΗΣ	ΤΗΛ. ΛΕΠΕΝΙΩΤΗΣ
ΣΟΦΙΑ	ΣΑΠΦΩ ΑΛΚΑΙΟΥ
ΜΑΝΤΑΛΙΝΑ	ΜΙΡΑΝΤΑ ΘΕΟΧΑΡΗ
ΛΑΙΚΗ	ΛΑΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Ἡ Σκηρὴ σ' ἕνα νησί τοῦ Αἰγαίου καὶ στὴν ἐποχὴ μας

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

Συνηγορία

Ἐνα γὰρ μὲ βεράντα ποῦ συγκοινοῦν μετὰ τὸ περιβόλι. Στὸ φόντο θάλασσα. Ἀνοιγμα δεξιά, ἀπ' ὅπου πᾶνε στὴν τραπεζαρία. Ἀριστερὰ πόρτα ἀπ' ὅπου νὰ φαίνεται ἡ ἄκρη τῆς σκάλας ποῦ πάει πρὸς ἐπάνω πάτωμα. Μία πάνηνη πολυθρόνα παραβία. Ἀριστερὰ σαλ-λόγκ καὶ μπροστὰ της ἕνα τραπέζι. Ἄλλο τραπέζι δεξιά ποῦ χορηγεῖται καὶ ὡς εἶδος σαβάντα. Καρέκλες κτλ. Μία ἐταξέρα μὲ βιβλία. Στὸν τοῖχο κρέμεται κληρονομικὸ ὄπλο.

(Μόλις ἀνοίγει ἡ ἀύλα, ὁ ΤΑΚΗΣ, ἄντρας ὡς σαράντα χρονῶν, μὲ λερωμένα λιὰ καὶ στραπατσασμένα ρούχα, εἶναι ξαπλωμένος, ὅπως διόλου χορμῆνος στὴ πολυθρόνα. Φαίνεται σὰ νὰ λαγοποιεῖται καὶ νὰ κρατᾷ ἀκόμα στὰ χέρια τὸ βιβλίον ποῦ διαβάξοντα τὸν ἐπίσσε ὕπνος. Ἡ ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ μπροστὰ στὸ τραπέζι ἀδειάζει ἀπὸ μιὰ κατσαρόλα γλυκὸν στὰ βάζα. Εἶναι μιὰ γυναῖκα τοῦ λαοῦ ὡς σαράντα χρονῶν).

Βαγγέλης, ἕνας ἄντρας τοῦ λαοῦ ὡς 45 χρονῶν, τύπος ναυτικοῦ, μπαίνει καί, καθῶς βλέπει τὸν Τάκη κοιμισμένο, γελάει. — Χμ! χμ! τὸν πῆρε! τῶρα θὰ τοῦ δείξω

ἐγώ! (Τὸν σκουιντάει). Κύριε Ὑπαρχε, ἔ κύριε Ὑπαρχε . . .

Σταματίνα. — Τί κάνεις αὐτοῦ; γιατί ξυπνᾷς τὸν ἀνθρώπο;

Βαγγέλης. — Σώπα σὺ! . . . (Τὸν σκουιντάει). Ἐ κύριε Ὑπαρχε, δὲν ἀκοῦς; ξύπνα, ὁ κυβερνήτης σὲ ζητάει.

Τάκης, ξαπνιάζεται. — Ἀ . . . εἰς εἰσαι Βαγγέλη; τί τρέχει;

Βαγγέλης. — Ὁ Καπετάνιος σοῦ λέω σὲ ζητάει.

Τάκης. — Πές του πῶς κοιμάμαι καὶ δὲν πᾶω πουθενά.

Βαγγέλης. — Τοῦ τὸ εἶπα, μὰ εἶναι ἀνάγκη, λέει, νὰ ξυπνήσῃς. Θέλει νὰ σὲ δη προσωπικῶς, κάτι νὰ σοῦ κουβεντιάσῃ.

Τάκης. — Νὰ τοῦ πῆς νὰ μὴ μὲ σκοτίζῃ καὶ δὲν τὸ κουβάω ἀπὸ δῶ. Καὶ νὰ μοῦ κἀνῃ τὴ χάρη, μὴν τότε . . . βράσω!

Βαγγέλης. — Ἔτσι μπράβο, νὰ φανοῦμε καὶ ἐμεῖς ἄντρας μιὰ φορά. Θὰ τοῦ πῶ τοῦ κύριου Καπετάνιου μας νὰ μᾶς κἀνῃ τὴ χάρη

σπίτι ! ἢ δηλαδὴ φοβάσαι μὴν πέση ἀπὸ τὸ σκανιπαγέδασμα ;

Βαγγέλης. — Ὅσο νάσαι, ὁ σεβασμός !

Τάνης. — Δὲ βαριέσαι, Βαγγέλη !

Βαγγέλης. — Ἄ, φτάνει νὰ μοῦ δίνης τὴν ἄδεια ἴννοια σου κι' ἐγὼ τίποτα δὲν ἀφήνω.

Τάνης, τοῦ κλείνει τὸ μάτι. — Λές νὰ τὰ θέλῃ ;

Βαγγέλης. — Καὶ παιὰ δὲν τὰ θέλει, καπετάνιο μου ; Ὅλες κάνουν νάζια, μὰ στὸ τέλος . . . Αὐτὴ φαίνεται μουλουχτούτσικη, ἔλο μὲ τὰ μάτια κάτω, μὰ ἀπ' αὐτὲς νὰ φοβάσαι . . . Ὅσες φορές τῆς ἔρριξα καμμιά κουβέντα, ἔτσι γιὰ δόλωμα, φαίνεται πὼς τοιμπάει . . . Εἶναι, θαρρῶ, καπετάνιο μου,

ἀπ' αὐτὲς ποὺ τώχουν σὲ κακὸ νὰ χαλάσουν χατήρι.

Τάνης. — Ἔτσι ἔ ; . . . (Σὰ νὰ σκέπτεται). Εἶπες πὼς θὰ πάς γιὰ τοὺς ἐργάτες καὶ δὲν πῆγες . . .

Βαγγέλης. — Μὰ ἄφησε ἡ νοικοκυρά μου ; μ' ἔβαλε νὰ παστρεύω πατάτες.

Τάνης. — Καλὰ, πετάξου τώρα μιὰ στιγμή, γιατί πρέπει αὐτὸς ὁ μαντρότοιχος νὰ διορθωθῇ.

Βαγγέλης. — Βέβαια, πάω . . . (Κάνει νὰ φύγῃ).

Τάνης. — Μὰ γιὰ στάσου, θέλω κι' ἄλλη δουλειά.

Βαγγέλης, γυρίζει. — Διαταγή !

(Ἰσκολοθεῖ)

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΩΝ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

Οἱ λαογραφικὲς ἔρευνες καὶ τὰ πορίσματά τους ἀποτελοῦν πολὺτιμο συμπλήρωμα τῶν ἱστορικῶν μελετῶν τῶν νεωτέρων χρόνων, κι' ἔρχονται πολλὰς φορές νὰ διασαφηνίσουν καὶ νὰ ἐπικυρώσουν τίς γνώσεις μας γιὰ ἕνα ἱστορικὸ γεγονός, ἢ γιὰ μιὰ ἐποχὴ, ποὺ στὸ πέρασμά της ἄφησε τὰ ἴχνη της στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ.

Μιὰ τέτοια περίπτωση ἀντιστοιχίας τοῦ περιωθέντος λαογραφικοῦ ὕλικου μὲ τὴν ἱστορία τῆς ἐποχῆς του μᾶς παρουσιάζεται στὰ νησιά τοῦ Ἰονίου πελάγους. Ἐπειδὴ δὲ ἡ σημασία καὶ ὁ χαρακτήρας τοῦ λαογραφικοῦ ὕλικου, γιὰ τὸ ὅποιο θὰ κάνω λόγο, καθὼς καὶ ἡ σχέση του μὲ τὴν ἱστορία δὲν μπορεῖ νὰ καιτανοηθῇ ἀλλιῶς, εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ προτάξω ἐδῶ μιὰ σύντομη ἐπισκόπηση τῆς κοινωνικῆς ἱστορίας τῶν Ἰονίων νήσων, στὴν ἐποχὴ ποὺ τὸ λαογραφικὸ αὐτὸ ὕλικὸ ἀνάγεται, ὥστε νὰ φηγῆ καθαρὰ ἡ σχέση του μὲ τὴν ἐποχὴ του καὶ ὁ πραγματικὸς χαρακτήρας του.

Εἶναι γνωστὸ πὼς ἀπ' τὴν ἐποχὴ ποὺ μέσα στοὺς κόλπους τῆς φεουδαρχικῆς κοινωνίας τοῦ μεσαιῶνα ἄρχισε μὲ τὴ μορφή τῶν συντεχνιῶν ν' ἀναπτύσσεται ἡ ἀστική τάξη καὶ νὰ διασπῶνται οἱ οἰκονομικὲς σχέσεις ποὺ ἐπικρατοῦσαν στὴ φεουδαρχικὴ κοι-

νωνία, ἡ συνειδητοποίηση τῆς ἀντίθεσης τῶν ταξικῶν συμφερόντων καὶ ἡ δίκαιση τῶν δυὸ τάξεων ποὺ ἀπέρρεε ἀπ' τὴν ἀντίθεση αὐτή, ἐτήρησε μιὰ σταθερὴ ἀγκυρῶσα, ἔτσι, ὥστε στὰ τέλη τοῦ 16ου αἰῶνα ἡ νεαρὴ ἀστική τάξη νὰ παρουσιάζεται γερὰ ὀργανωμένη, μὲ σαφῆ ταξικὴ συνειδηση, μὲ συγκεκριμένους διεκδικήσεις πολιτικῶν δικαιωμάτων, καὶ προπαντὸς μὲ πολὺ ἐκδηλοῦ μίσος ἐναντίον τῶν εὐγενῶν.

Στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ σὲ κάθε ἄλλῃ χώρα ποὺ ἔτυχε τότε νὰ μὴν ἔχη πολιτικὴ ἐλευθερία, ἡ ἐξελικτικὴ αὐτὴ πορεία ὄχι μονάχα ἐδράδωνε ν' ἀρχίσῃ, ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπῆρξε τόσο συνεχῆς καὶ κανονικὴ ὅσο στὴ Δύση, στὴν ὅποια, γιὰ διαφόρους λόγους, οἱ ἀντικειμενικοὶ ὄροι ἦσαν πρὸ εὐνοϊκοὶ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς νέας τάξης. Ἔτσι καὶ τὰ χαρακτηριστικώτερα ἱστορικὰ γεγονότα, ποὺ ὑπῆρξαν ἡ ἐκδήλωση τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἀστικῆς τάξης, ἀπ' τὰ πρῶτα βήματα τῆς Ἀναγέννησης Ἰσα μὲ τὴ Γαλλικὴ ἐπανάσταση, ποὺ ἐσημείωσε τὴν πρώτη της ἐπικράτηση, στὴν Ἑλλάδα, ὅπως ἦταν φυσικὸ, ἐξεδηλώθησαν πρὸ ἀργά, χωρὶς ἔμως νὰ παραδιστῆ ἢ φυσιολογικῆ σειρὰ ποὺ ἀκολούθησαν ἄλλοι καὶ χωρὶς ν' ἀλλοιωθῇ ὁ βασικὸς κοινωνικὸς χαρακτήρας τους. Ἀκριδῶς

ὅπως βλέπουμε νὰ γίνεται καὶ σήμερὰ ἀκόμα σὲ καθυστερημένους χώρους τῆς Ἀσίας, οἱ ὅποιοι τώρα ἀκόμα βρίσκονται στὴ κάμπη ἐξελικτικῶν σταθμῶν, ὅπως εἶναι οἱ ἀγῶνες ἐνάντια στὴ φεουδαρχικὴ ἀπολυταρχία καὶ στὸν ξένο ζυγὸ, ποὺ καὶ ἡ τελευταία χώρα τῆς Εὐρώπης τοὺς ἔχει τελειώσει πρὸ πολλοῦ.

Τὰ νησιά τοῦ Ἰονίου πελάγους, λόγι τοῦ ὅτι ἐγειτόνευαν περισσότερο μὲ τὴ Δύση καὶ διετέλεσαν ὑπὸ τὴν κατοχὴ κρατῶν τῆς Δ. Εὐρώπης, παρακολούθησαν κατ' ἀνάγκην τὴ Δύση ἀπὸ κοντύτερα σὲ κάθε προσευτικὴ πορεία της κι' ἐσημείωσαν, σχετικὰ μὲ τίς ἄλλες ἑλληνικὲς χώρες, μιὰ αἰσθητὴ προτεραιότητα στὴν κοινωνικὴ ἐξέλιξη.

Τὸ κοινωνικὸ σύστημα ποὺ ἐπικρατοῦσε στὰ νησιά τοῦ Ἰονίου πελάγους ἦταν, ὅπως καὶ σ' ὅλο τὸν μεσαιωνικὸ κόσμον, τὸ φεουδαρχικόν. Ὅταν τὰ κατέλαβαν οἱ Ἑνετοί, τὰ βρίσκουμε διαιρημένα σὲ πολλὰ μικρὰ φέουδα, τὰ ὅποια ἦταν στὰ χέρια ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν φέουδων αὐτῶν δὲν παρέμεινε πάντοτε ὁ ἴδιος¹. Στὴ Κέρκυρα λ. χ. ξέρουμε ὅτι ὅταν ἐγίνε κυβερνήτης της ὁ Carlo d'Anjou ὑπῆρχαν 24 φέουδα (116. Marmora Storia di Corfù), στὰ 1676 λιγόστεψαν σὲ 14, καὶ στὰ τελευταία χρόνια τῆς Ἑνετικῆς κατοχῆς δὲν ἔμειναν παρὰ 12.

Οἱ οἰκογένειες, ποὺ ἐνέμονταν τὰ φέουδα αὐτά, ἀποτελοῦσαν τὴν τάξη τῶν εὐγενῶν ἢ τὸ ἀρχοντολόι. Ἡ τάξη αὐτὴ εἶχε στὰ χέρια της ὅλα τὰ οἰκονομικὰ προνόμια καὶ πολιτικὰ δικαιώματα, καθὼς καὶ τὴν κοινωνικὴ διοίκηση (municipalità) κι' ἐπικοινωνοῦσε μὲ τὴν Ἑνετικὴ Γερουσία διὰ τοῦ Ἑνετοῦ Προβλεπτοῦ (Proveditore). Ἦταν δὲ τόσο ζωηρὸ τὸ αἶσθημα τῆς ἀνωτερότητας της ἀπέναντι τοῦ ἄλλου λαοῦ καὶ τόσο αἰσθητὸ τὸ ταξικὸ χάσμα ποὺ τὴν ἐχώριζε ἀπ' αὐτόν, ὥστε ὑπῆρχε νόμος νὰ διαγρά-

¹ Πρὸς. Herm. Lunzi Della condizione politica delle Isole Ionie σ. 467.

. . . «all'epoca in cui Carlo d'Anjou divenne Signore dell'Isola, questa fosse stata divisa in ventiquattro feudi . . . nel 1676 solo quattordici baronie vi sussistevano, secondo la testimonianza del Proveditore generale Andrea Giustiniani ed un tal numero si conservava pure nel 1780 . . . negli ultimi tempi del dominio veneto le baronie eransi ridotte a sole dodici».

φεται καὶ νὰ ἀποκλείεται ἀπ' τὸ Συμβούλιον ὁ εὐγενὴς ἐκείνος ποὺ θὰ ἤρχονταν σὲ ἐπαφή μὲ τὸν λαὸ καὶ θὰ μετέφερε τὴν κατοικία του «στὸ ξέχωρον» ἀνάμεσα στοὺς χιρικούς.

Τὴ δεύτερη τάξη ἀποτελοῦσαν οἱ ποπολάροι, τὸ σκυλολόι ἢ ἡ plebe canaglia ὅπως ὠνομάζονταν ἀπ' τοὺς εὐγενεῖς. Ἡ τάξη αὐτὴ περιελάμβανε α) τοὺς ἐπαγγελματίες τῆς πόλης, οἱ ὅποιοι ἀπ' τὴν ἐποχὴ ποὺ οἱ Ἑνετοὶ κατέλαβαν τὰ νησιά, εἶχαν ὀργανωθῆ σὲ συντεχνίες κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν συντεχνιῶν τῆς Βενετίας — ποὺ ἐλέγονταν σκόλες ἢ μαϊστράν, τζες (μαϊστράντζα τῶν τζαγγαράδων, τῶν ψωμάδων κ.τ.λ.), ἀπ' τίς ὅποιοις ἡ κάθε μιὰ περιελάμβανε τοὺς τρεῖς συνήθεις βαθμοὺς τῆς ἐπαγγελματικῆς ἱεραρχίας, δηλ. τὸν μᾶστορα, τὸν ἐργάτη καὶ τὸν μαθητευόμενον², κι' εἶχε ἰδιαιτέρου καταστατικὸ καὶ ταμεῖο ἀλληλοβοήθειας³. Ἐπὶ κεφαλῆς κάθε συντεχνίας ἦταν ἕνας ἀρχιτεχνίτης, ποὺ ἐκλέγονταν μὲ ψηφορία κι' ἀντιπροσώπευε τὴν συντεχνία ἀπέναντι τῶν ἐνετικῶν ἀρχῶν⁴. β) Τοὺς ναυτικούς ποὺ ἐδοῦλεαν στὰ κάρδια τῶν πλουσίων καὶ γ) τοὺς ἀγρότες τῆς ὑπαίθρου, τοὺς κολλήγους δηλ. ποὺ ἐδοῦλεαν στὰ κτήματα τῶν εὐγενῶν, σύμφωνα μὲ τοὺς φεουδαρχικοὺς θεσμοὺς, καὶ οἱ ὅποιοι κατὰ τὸν Luigi ἦταν ὅ,τι καὶ οἱ servi della gleba τῆς Ρώμης, δηλ. δὲν διέφεραν ἀπ' τοὺς δουλοπαροίκους στὸ ζήτημα τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων τους μὲ τοὺς κυρίους τῆς γῆς, στὴν ὅποια ἐδοῦλεαν⁵, κι' ἀπ'

² Πρὸς. Λεων. Ζῶη. Αἱ ἐν Ζακύνθῳ συντεχνίαι σ. 25.

³ Ἐνθ. ἀνωτ. σ. 26.

⁴ Herm. Lunzi. Della condizione politica delle Isole Ionie σ. 478.

«A questo pio intendimento ogni corpo di arte aveva una cassa dove si raccoglievano le offerte somministrate dagli artieri del corpo, e da piccole contribuzioni che taluni di questi corpi di mestieri riscuotevano».

⁵ Γιὰ τὴν ὀργάνωση καὶ τὴν ἱστορία τῶν συντεχνιῶν αὐτῶν Πρὸς. Λεων. Ζῶη «Αἱ ἐν Ζακύνθῳ συντεχνίαι».

⁶ Πρὸς. Herm. Lunzi Della condizione politica delle Isole Ionie σ. 451.

«Se si volesse con verità determinare la condizione dei nostri contadini, se non di dritto almeno di fatto e per consuetudine erano essi come chi dicesse servi della gleba».

τάβλητοι, δὲν ἦταν δυνατὸ παρά οἱ ἀγῶνες νὰ συνεχίζονται. Μονάχα ποῦ, ὅπως λέει ὁ Σουμάκης, «ἡ πτωχεύα ἦγουν ἡ ἀνημπορεία ἐκράτειε τῶν ἀλλοτρίων τὴν κακογνωμίαν τιμωρημένην καὶ δὲν ἔκαναν ὅσων προῦτα, διότι εἶχαν τὸν φόβον τῆς δικαιοσύνης, ἀλλέως ἴδελαν κάμει χειρότερα τὰ μαθημένα τους. Μολοντοῦτο δὲν ἔλειπε νὰ δειξουν μέρος ἀπὸ τὴν κακοσύνην τους καὶ ἀπὸ τότε καὶ ἐδῶ ἔχθη δὲν ἔλειπε καὶ εἶναι πάντα ἀνάμεσα στοὺς ἄρχοντες καὶ κοπολάρους¹.

Οἱ κοπολάροι στὸ ἐξῆς, μὴ τολμώντας νὰ ἐκτραποῦν σὲ βιοπραγίες κατὰ τῶν ἀρχόντων, περιορίστηκαν στὸ μῖσος καὶ στὸν ὑποῦλο κατατρεγμὸ. Οἱ περιουσίες ποὺ τοὺς πῆραν οἱ ἄρχοντες μὲ τὸν καιρὸ ἐδημιουργήθηκαν ξανά, στὴν ὑπαιθρο σιμὰ στὰ τσιφλίκια τῶν τιμαριούχων ἄρχισε νὰ ἀναπτύσσεται μικροαστικὴ μαζα γεωργῶν καὶ ὁ διχασμὸς ἐξακολουθοῦσε νὰ ὑφίσταται. Τὴν ἴδια πορεία ἀκολούθησε καὶ ἡ κοινωνία τῶν ἄλλων νήσων τοῦ Ἰονίου πελάγους, ἐφ' ὅσον οἱ ἴδιοι ἀντικειμενικοὶ ὄροι ἐπικρατοῦσαν κι' ἐκεῖ, ἴσα μὲ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἡ Ἑπτάνησο

¹ Ἄντζ. Σουμάκη: Διήγησις τοῦ ρεμπλιού τῶν κοπολάρων Κ. Ν. Σάβα. Ἑλλην. Ἀνάκτορα τόμ. Α'. σ. 192.

προσαρτήθηκε στὴν Ἑλλάδα, ἐπότε ἡ φωτιά ποὺ ὑπελάνθανε ἀναψε πάλι καὶ μπήκε σὲ νέα φάση. Ἡ Ἑλλάδα, κράτος κατ' ἐξοχὴν μικροαστικὸ τότε, παρείχε νόμους προστατευτικὸς τοῦ μικροαστικοῦ πληθυσμοῦ εἰς βέρους τῶν τσιφλικούχων καὶ ὠπλιζε τὸν σχηματισμένο πιά μικροαστικὸ κόσμον τῆς Ἑπτάνησου μὲ νόμιμα μέσα ἀμυνας καὶ προστασίας τῶν συμφερόντων του. Τὰ ταξικὰ συμφέροντα τότε ἐγίναν πῶς συνειδητὰ καὶ ἡ ταξικὴ συσσωμάτωση καὶ ὀργάνωση πῶς ἐκδηλη. Στὴ Ζάκυνθο λ.χ. ποὺ τὸ ἀλληλοφάγωμα αὐτὸ ἀποτελοῦσε παράδοση, ἰδρύθησαν δυὸ ἀντίπαλα κόμματα, τὸ κόμμα τῶν Διουραίων γύρω ἀπ' τὸ ὅποιο συνασπίστηκαν τὰ ὑπολείματα τῆς nobilita καὶ τὸ κόμμα τῶν Λομπαρδιανῶν ποὺ περιλάμβανε τὴν μικροαστικὴν μαζα, τὴν ὅποια εὐνοοῦσε τὸ νέο καθεστῶς. Τὰ κόμματα αὐτὰ ἀρχισαν συστηματικὸ κομματικὸ ἀνταγωνισμὸ κι' ἐξῆψαν ἐκ νέου τὰ πάθη σὲ τέτοιο βαθμὸ, ὥστε ἡ πόλις τῆς Ζακύνθου νὰ μεταβληθῆ σὲ vituperio delle genti, κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ κ. Γ. Ξενοπούλου, ὁ ὅποιος ἔδωσε μιά πολὺ ζωηρὴ εἰκόνα τῆς τελευταίας αὐτῆς φάσης τῶν ταξικῶν ἀγῶνων τῆς Ζακύνθου, στὸ γνωστὸ βιβλίον του «Μαργαρίτα Στέφια».

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο).

Ν. ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΑ

ΣΟΥΛΤΑΝ ΒΑΓΙΑΖΗΤ

(1389—1493)

Γυναῖκα, δὲ θαν' ἀξιοθῆς νὰ φτάσης τὸ Σουλτάνο,
κι' Ἡλιος αὐτός, φῶς φεγγαριοῦ ποτὲς δὲ θὰ σοῦ δώσῃ ! . .
—Ὁ Βαγιαζήτ νικῆθηκεν ἀπὸ τὸν Ταμελάνο
καί, σκλάβο, σιδερόπλεχτο κλουβί τὸν εἶχε ζῶσει.

Μὰ εἶναι ὁ πεσμένος βασιλιάς πῶς χάμου ἀπ' τὸ ζητιάνο
καὶ τὴν τραγὴ γυναῖκά του, ποῦ ὁ ἐχθρὸς του εἶχε σκλαβώσει,
—βελουῖδο, ἀφρό, μαγιάπριλα στὴ μέση, κάτω, ἀπάνω,—
ὀρθόστηθι τὴν πρόσταζε ὁ ἀφέντης νὰ τοῦ στρώσῃ . . .

Κι' ὁ Βαγιαζήτ ἀπ' τὸ κλουβί, στὰ σίδηρα λιοντάρια,
ἐκύτταζε τὸ ταῖρι του, ποῦ ὁ χάρος νάχε πάρει,
νὰ τοῦ ἀτιμάξῃ ἀθέλητα τὴ σκλάβια τὴν τιμὴ του . . .

Ἔτσι, ἀπ' τὰ τότε ἀπόφασιν ἐκάμανε οἱ Ὀσμάνοι,
γυναῖκα νὰ μὴ στέργουνε Βασίλισσα οἱ Σουλτάνοι,
νὰ μὴ λερόνεται ἡ γενιά κι' ἡ δόξα τοῦ Προφήτου.

ΣΟΥΛΤΑΝ ΧΑΜΙΤ

Τὴν ὥρα ποὺ τὸν γέννησε ἡ ἀφρόπλαστή του ἡ μάνα,
στοῦ χαρεμιοῦ τὸ ἀφρόντιστο κρεββάτι,
πετάχθηκε ὁ κιζλάραγας ἀπ' τὴν τραγὴ Σουλτάνα
στοῦ πῶς τρανοῦ Σουλτάν Μετζήτ τ' ἀρχοντικὸ παλάτι.

Τὴν ἴδιαν ὥρα ὁ Παδισάχ, κατάκλειστος, ἐπλάνα
τοὺς λογισμοὺς του, ἀπ' τὸ λουτρό, στοῦ Βόσπορου τὰ πλάτη
καί, ξαφνιασμένος, ἔψαξε πῶς στὸ κορμί του κἀνα
ριγάλο, γιὰ τοῦ μηνυτῆ τὴν ἔννοια τὴν τρεχάτη.

Μὰ ἡ γύμνια του δὲν του ἄφηκε κἀν οὔτε κομπολόι,
κἀν δακτυλίδι, τζοβαερικό, ἢ χαῖμαλι, ἢ ρολοῖ·
κι' ὁ Ἀράπης ἄδειος ἔφυγε, κι' ἀργὰ ὁ Σουλτάνος κρένει:

«Κακὸ σημάδι στὸ παιδί καὶ πῶς κακὸ στὴ Χώρα,
μὰ ποῦ ἡ ζωὴ του ξάνοιξε τὴ γύμνια ἀπὸ τὰ τώρα.»

—Κι' ἀλήθεια ! ἡ ζωὴ του φυλακὴ κι' ἡ Χώρα ἐρημωμένη . . .

ΣΟΥΛΤΑΝ ΜΕΧΜΕΤ ΡΑΣΗΤ Ε'

Πῆραν τὴ σάρκ' ἀπὸ τῆς γῆς τὴν ἀψυχη τὴν ζύμη,
ποῦ χρόνια τὴν ἀργόπλαθεν ἡ τυφλωμένη ἡ μοῖρα,
κι' ἀπ' τοῦ πιστοῦ τὸ ταπεινὸ τῆς Πόλης καλδερίμι,
στοῦ Σεραγιοῦ τὸν ἔσπρωξαν τὴν διάπλατη τὴ θύρα.

Κι' ἀπ' ἀπ' τοὺς χαζνέδες τοὺς κρουροὺς κι' ἀπ' τὰ παλάτια γύρα
διαλέγοντας τζοβαερικά καὶ μάλαμα κι' ἀσήμι,
καὶ χαῖμαλκι ἀρχαίου ναοῦ καὶ ξέθωρη πορφύρα,
λὲς σκιάχτρο τὸν ἐντύσανε γιὰ τὸ λαό, τὸ ἀγρίμι . . .

Καὶ τὸν στηλῶσαν στὸ θρόνον σὰν θεατρῖνο κᾶποιο,
ποῦ παῖζει ρόλο Βασιλιά πᾶ σὲ σανίδι σάπιο
καὶ τῆς αὐλαίας τὸ πέσιμο λογάει νὰ μὴν ἀργήσῃ . . .

Κι' ὡς τόσο, ὄνειροπλάντατος ἀπ' τὸ παλιὸ μεθύσι,
ἀθέλητα ἔστύλιγε μοιραῖο τοῦ Σαῖξπηρ ὄραμα,
πότε μὲ γέλοιο τοῦ Φαλσταφ καὶ πότε μὲ Λίη κλάμα ! . .

(Ἀπὸ τὴν σειρὰν «Οἱ Σουλτάνοι»)

ΜΙΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΤΕΝΑΣ

Ἐγεννήθη ἐν Καρυαί, τῆς Λευκάδος τὴν 1ην Ἰανουαρίου τοῦ 1864, ἐκ γονέων Ἀντωνίου Εὐσταθίου Κτενά καὶ Αἰκατερίνης— Ἀκριβῆς, θυγατρὸς Κωνσταντίνου καὶ Μαρίας Καταπόδη, ὀνομασθεὶς κατὰ τὸ βάπτισμα Χρῆστος ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου τοῦ Ἐπαμεινώνδα Σταματοπούλου.

Περατώσας τὸ Σχολαρχεῖον τῆς πόλεως Λευκάδος καὶ ποθῶν παιδιόθεν τὸν μονήρη βίον, μετέβη 17έτης εἰς Ἅγιον Ὄρος μετὰ τοῦ πρὸς πατρός θείου τοῦ Δωροθέου μοναχοῦ Κουτλουμουσιανοῦ, τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1881. Ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἰδίων Κυρίλλου μοναχοῦ Ἰδηρίτου, τοῦ ἐκ Σπαθίου τῆς Κεφαλληνίας, ἐκάρη μοναχὸς τὴν μεγάλην Τεσσαρακοστὴν τοῦ 1884, μετονομασθεὶς Χριστόφορος, τῇ δὲ 17ῃ Ἰανουαρίου 1885 προεχειρίσθη εἰς διάκονον ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου πρώην Περιστερᾶς κυροῦ Παρθενίου. Ἐν αὐτῇ ἔτει εἰσήχθη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης, μείνας 3 1/2 ἔτη, πκθῶν δ' ἐκ κερατιδὸς τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ διέκοψε τὰς σπουδὰς του καὶ κατελθὼν εἰς Ἀθήνας ἀπεπεράτωσε τὰς τε γυμνασιακὰς καὶ θεολογικὰς σπουδὰς του ἐν τῇ Ἐθνικῇ Πανεπιστημίῳ. Ἦδη δὲ πρὸ τῆς λήψεως τοῦ διπλώματος αὐτοῦ διορίσθη ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος Ἁγίου Ὁρους τῇ 1ῃ Ἰουλίου 1894, ὅποτε παρητήθη κατελθὼν εἰς Ἀθήνας καὶ ὑποστὰς τὰς ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεις. Μετέβη τότε ἐκ νέου εἰς Ἅγιον Ὄρος καὶ τῇ 1901 διορίσθη Σχολάρχης τῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς, παραιτηθεὶς τῆς θέσεως ταύτης τῇ 1903 ἠλείφει μαθητῶν, καθότι εἰς 3 τάξεις, ἐν αἷς ἐδίδασκεν 6 καὶ 7 ὥρας καθ' ἑκάστην, εἶχε μόνον 15 μαθητὰς, ὧν οἱ πλείους Ρῶσοι καὶ Βούλγαροι. Τὴν πρότασιν αὐτοῦ πρὸς σύστασιν νυκτερινῶν μαθημάτων χάριν τῶν ἐν Καρυαίς ἐργαζομένων πολλῶν νέων τεχνιτῶν καὶ ἐμποροπαλλήλων ἡ Κοινότης ἀπέρριψε.

Τῆς ἐκ τῆς Σχολαρχίας τῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς παραιτήσεως αὐτοῦ γνωσθεὶς, μετεκλήθη ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος καὶ διορίσθη Σχολάρχης τῆς ἐν Πρι-

κήπιῳ ἐξαταξίου σχολῆς, συστήσας αὐτόθι καὶ δῶρον νυκτερινὴν μελέτην τῶν μαθητῶν τῶν 3 ἀνωτέρων τάξεων. Ἐν Πριγκήπιῳ προεχειρίσθη εἰς πρεσβύτερον τῇ 3ῃ Ὀκτωβρίου 1904, μετὰ 2 δ' ἔτη προσελήφθη ὡς πρωθιερεὺς τοῦ ἐν Χαλκηδόνι ναοῦ τῆς Ἁγίας Εὐφημίας, καὶ ἱεροκῆρυξ τῆς Κοινότητος Χαλκηδόνος, δωρησάμενος τὸν μισθὸν αὐτοῦ ὡς ἱεροκῆρυκος εἰς τὰς Σχολὰς τῆς Κοινότητος.

Τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 1905, κατὰ τὰ ἐγκαίρια τοῦ ἐν Χαλκηδόνι ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος, προεχειρίσθη εἰς Ἀρχιμανδρίτην, τὸν δὲ Σεπτέμβριον τοῦ 1907 μετακλήθει μετέβη εἰς Κωνσταντῖνον ὡς ἱερατικῶς προϊστάμενος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, διὰ κηρυγμάτων, διαλέξεων καὶ συγγραφῶν προσπαθῆσας νὰ συγκρατήσῃ ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Ρουμανισμὸν μεταπηδήσεως τὸν ἐκεῖ Ἑλληνικὸν πληθυσμὸν. Ἐκεῖ διετέλει καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1913, μαθὼν ὅτι ἡ Ρωσία, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀπὸ τῶν Τούρκων, προὔτεινε τὴν διεθνοποίησιν αὐτοῦ, γνωρίζων δὲ τὴν ἀνησυχίαν τοῦ τε Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῶν πανσλαυστικῶν σχεδίων, κατήλθεν εἰς Ἅγιον Ὄρος, καὶ τῇ προτάσει τῆς Κοινότητος καὶ τὸ πρὸς τὴν ἐν Λονδίῳ Πρεσβευτικὴν Συνδιάσκεψιν ὑπόμνημα συνέταξε καὶ τὴν θέσιν Ἀρχιγραμματέως ἀνέλαβεν, ἀπὸ τῆς 23ης Αὐγούστου 1913, τηρήσας τὴν θέσιν ταύτην μέχρι οὗ τὸ Ἀγιορειτικὸν ζήτημα ἔληξε κατ' εὐχὴν. Ἀλλὰ καὶ ὅποτε θὰ διοργανοῦτο ἡ Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους εἰς αὐτόνομον πολιτείαν, ἐκ νέου ἐδέχθη προτάσει τῆς Κοινότητος τὴν θέσιν Ἀρχιγραμματέως τὸν Ἰούλιον τοῦ 1918 μέχρι τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1919, ὅποτε παθὼν ἐκ ὑπερκοπώσεως καὶ ἀποκομίσας τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Κοινότητος παρητήθη ὀριστικῶς καὶ ἔμενε ἐν Καρυαίς ἰδιωτεύων. Ἐν τῇ μεταξὺ τούτῳ ἐταξιδίευσεν ἐν ἀρχεῖον τῆς Μονῆς Δοχειαρίου, συγγράψας τὴν

ἱστορίαν αὐτῆς, ἣν καὶ ἐξέδωκεν ἰδίᾳ δαπάνῃ τῇ 1926.

Τῇ 1922 κενωθεὶς τῆς θέσεως τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου τῆς ἐν Γαλαζίῳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος, προσεκλήθη εἰς ταύτην, ἐνθα καὶ ἐργάζεται ἔτι μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως, ἀπελαύων τῆς κοινῆς ἐκτιμήσεως καὶ ὑπολήψεως.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χριστόφορος Κτενάς εἶναι πολυγράφος. Τὰ ἤδη ἐκδοθέντα συγγράμματα αὐτοῦ ἀναγράφονται ἐν τῇ ἀκολουθῷ πίνακι, ἔχει δὲ πρὸς ἑκδοσιν καὶ τὰ ἐν τῇ δευτέρῳ πίνακι ἀναγραφόμενα.

Ἔργα Ἀρχιμανδρ. Χριστοφύρου Κτενά

1) Λόγος εἰς τὰ Πάνσεπτα Πάθη τοῦ Σωτήρος. Ἐν Ἀθήναις 1894.

2) Ὁργανισμὸς Κοινότητος καὶ Ἐπιστάσις Ἁγίου Ὁρους καὶ κατα τητικοὶ σκοποὶ τῶν Ρῶσων, ἐν «Ἑλληνισμῷ» τοῦ 1899, 1900 καὶ 1901.

3) Λόγος περὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν, ἐνθα ἀνωτέρω 1902.

4) Δύο λόγοι περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὡς ὄργανου τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ περὶ ἀδελφώσεως Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ, ἐν Κωνσταντῖνι 1908.

5) Τὸ μυστήριον τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως, ἐγκρίσει Οἰκ. Πατριαρχείου, διανεμηθὲν δωρεὰν ἐν Κωνσταντῖνι, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1911.

6) Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν Κωνσταντῖνι κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ Βαλκανοτουρκικοῦ πολέμου καὶ πωληθεὶς εἰς ὄφελος τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν τῶν ἐπιστράτων, ἐν Ἀθήναις 1912.

7) Ὑπόμνημα εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ τῶν ἐν τῇ

διασπορᾷ Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων, ἐν τῇ «Ἱ. Συνδέσμῳ» 1913.

8) Ἀντίρσεις τοῦ ὑπομνήματος τῶν Ρῶσων Κελλιωτῶν, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἱ. Κοινοτήτος εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ Πρεσβευτικὴν Συνδιάσκεψιν, ἐν Θεσσαλονίκῃ 1913.

9) Ὑπόμνημα ὑποβληθὲν ὑπὸ τῆς Ἱ. Κοινοτήτος τῷ Οἰκ. Πατριάρχῃ Γερμανῶ καὶ τῇ Ἱ. Συνόδῳ, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1914.

10) Ὑπόμνημα τῶν Ἑλλήνων Κελλιωτῶν ὑποβληθὲν διὰ τῆς Κοινοτήτος, ἀλλὰ μὴ ἀποσταλὲν εἰς τὸ Οἰκ. Πατριαρχεῖον, 1914.

11) Ἡ ἀρπαγὴ τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει Μονῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος ὑπὸ τῶν Ρῶσων, ἐν τῷ «Ἑλληνισμῷ» τοῦ 1914 καὶ 1915, ἐν 12 ἐπιστολαῖς καὶ τοσαύταις μὴ ἐκδοθείσαις.

12) Διάφοροι πραγματεῖαι καὶ ἄρθρα ἐν τῷ περιοδικῷ καὶ ἡμερησίῳ τύπῳ.

13) Πρακτικὰ τῆς Ἱ. Κοινοτήτος 205, ἀποφάσεις 10, ἐγγραφα ἠριθμημένα 1349 καὶ ἕτερα περὶ ὕλικῆς συνδρομῆς πρὸς τὰς Μονὰς, χορηγηθείσης εἰς Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα, Ἐκκλησίας, Σχολὰς, οἰκογενείας καὶ ἄτομα 1000, ἐν δλω 2564, ἐκτὸς

ἄλλων πολλῶν μικροτέρας ἀξίας.

14) Λόγος ἐκφωνηθεὶς τῇ 26 Μαρτίου 1925 ἐν Γαλαζίῳ, ἐν Βουκουρεστίῳ.

15) Τὰ ἐν Ἁγίῳ Ὁρει Ἱ. Καθιδρύματα καὶ ὁ διέπων αὐτὰ ὄργανισμός, ἐν Θεσσαλονίκῃ 1925.

16) Ἡ ἐν Ἁγίῳ Ὁρει Ἀθω Ἱερά, Βασιλική, Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Δοχειαρίου καὶ αἱ πρὸς τὸ δούλον ἔθνος ὑπηρεσίαι αὐτῆς (963 1921), ἐν Ἀθήναις 1926.

17) Χρυσόβουλοι λόγοι τῆς ἐν Ἀθω Ἱεράς, Βασιλικῆς, Πατριαρχικῆς καὶ Σταυρο-

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡ. ΧΡ. ΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΤΕΝΑΣ

πηγιακῆς Μονῆς τοῦ Δοχειαρίου. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Δ' τόμου τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Ἑταιρίας Βυζαντινῶν Σπουδῶν.

18) Σιγγιλιώδη καὶ ἄλλα πατριαρχικά ἔγγραφα τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἱερᾶς, Βασιλικῆς, Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Δοχειαρίου. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Ε' τόμου τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Ἑταιρίας Βυζαντινῶν Σπουδῶν.

19) Τὰ Γράμματα ἐν Ἀγίῳ Ὄρει καὶ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία Ἐν Ἀθήναις 1928.

Ἀνέκδοτοι σύγγραφα

Ἀρχιμανδρίτου Χριστοφόρου Κτενά.

1) Ἡ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Ἱ. Σκήτη τῶν

Καυσοκαλυβίων καὶ ὁ διέπων αὐτὴν ὀργανισμός.

2) Ἡ σύγχρονος Ἀθωνιάς Σχολή καὶ οἱ ἐν αὐτῇ διδάξαντες μέχρι τοῦ 1916.

3) Ἑρμηνεῖα τῆς θείας λειτουργίας τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου.

4) Τὸ Ἱερὸν Μυστήριον τοῦ Γάμου.

5) Πραγματεῖα περὶ τῶν οὐρανίων Δυνάμεων Ἀπωμάτων κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

6) Τὰ Κειμηλιάρχεια τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Ἀθῶν Ἱερᾶς, Βασιλικῆς, Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Δοχειαρίου.

[Γὰς πληροφορίας ὀφείλω εἰς τὸν λόγιον Τυανέα κ. Σοφοκλῆ Θεόδοτον].

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΦΑΡΩ

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΝΤΕΪΡ-ΕΛ-ΜΠΑΧΑΡΗ

Τὸ Ἀραβικὸν ὄνομα τοῦ Ναοῦ «Ντεΐρ-Ἐλ-Μπάχαρη», ποὺ σημαίνει τὸ «Μοναστήριον τοῦ Βορᾶ» θυμίζει τὸ μοναστήριον τῶν Κοπτῶν στὰ Βλ. νότιον τῶν ἐκατόμυλων Θηβῶν. Αἱ ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαὶ ἐξηράνισαν τὰ ἔρειπια τοῦ μοναστηρίου, ποὺ ἐστῆνεν μετὰ τὰ μελαγχολικὰ κελιά του μέσα σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἀρχαιολογικὰ τοπία τοῦ κόσμου.

ὑπὸ τὸ λαμπρὸ καὶ διάφανον φῶς τῆς Ἄνω Αἰγύπτου, σήμερον ὀρθῶνται τὰ ἀλλεπάλληλα δώματα, οἱ τρεῖς περίφημοι ταρατσοὶ τοῦ ναοῦ, ἢ μία πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη, καὶ οἱ ἐρειπωμέναι ὀλόλευκες κολόνες τοῦ ὠραίου μνημείου τῆς XVIII Δυναστείας (1).

Οἱ Αἰγύπτιοι τὸ μνημεῖον αὐτὸ εἶχαν ὀνομάσει «Ζεζέρ Ζεζερού», δηλ. τὸ «ὑπεροχὸν μέσα στὰ ὑπέροχα».

Ὁ ναὸς τοῦ Ντεΐρ-Ἐλ-Μπάχαρη, ἢ ναὸς τῆς Χατσεψούτ, ἐκτίσθη μετὰ διαταγὴν τῆς Βασίλισσας στὰ 1500 π. Χ. σ' ἓνα μήκος 250 μ.

Εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀρχαιότερους καὶ πιὸ

ἐνδιαικρόντας ναοὺς τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου.

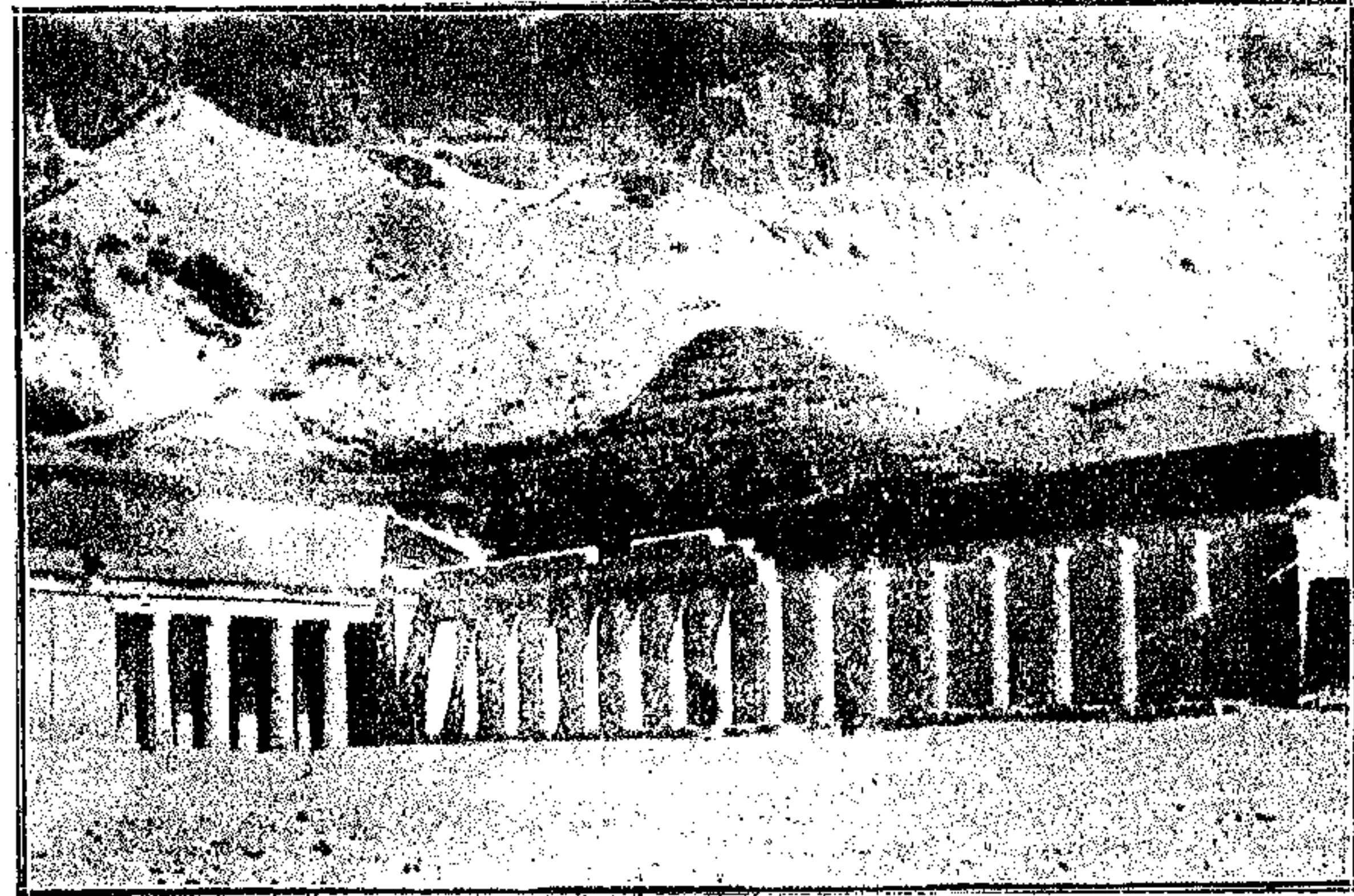
Ἡ Βασίλισσα Χατσεψούτ ἦτο θυγατέρα τοῦ Τοῦθμωθῆ Ι' (τῆς XVIII Δυναστείας), τοῦ κατακτητοῦ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Συρίας.

Ὁ ἀρχιτέκτων καὶ δημιουργὸς τοῦ μνημείου Σενμούτ ἐσκέφθηκε νὰ δώσῃ ἰδιόρρυθμο σχέδιον στὸ ναὸ, ποὺ ἡ Αἰγύπτου δὲν παρουσιάζει ὄμοιον.

Οἱ διαστάσεις ὄλες ἀρμονικῆς, τὰ στολίδια τῆς σαρμά καὶ ἐπιβλητικὰ, οἱ κολόνες τῆς μεγαλόπρεπες, ποὺ τίς παρέβαλαν μετὰ Δωρικῆς καὶ γι' αὐτὸ Πρωτοδωρικῆς τίς ὀνόμασαν.

Ὁ Σενμούτ ἐκτίσεν τὸ ναὸ πάλιν στὰ διαδοχικὰ ἀντερείματα τοῦ Λιβυκοῦ βουνοῦ. Διπλῆ σειρά Σφιγγῶν μετὰ ἀνθρώπινα κεφάλια (ἀπὸ τίς ὁποῖες μόνον ἐλάχιστα λείψανα σώζονται) ὠδηγοῦσε τὸν ἐπισκέπτη στὴν πόρταν τοῦ ἐξώτοιχου, ποὺ ἐπεριτριγύριζε μιά μεγάλη αὐλὴ τῆς πρώτης τοῦ ναοῦ ταρατσοῦ μετὰ τίς διπλῆς κιονοστοιχίαις ἐρειπωμέναις σήμερον.

Σ' ἓνα δεῦτερον βῆμα 15 μ. ὀρθῶνται ἢ 2ῆ ταρατσοὶ καὶ στὰ πλαγινὰ ἄκρα τῆς ἦσαν κτισμένοι δύο μικροὶ Ναοὶ—ἀριστερὰ τοῦ Ἀθῶρ καὶ δεξιὰ τοῦ Ἀνουβῆ (θεοῦ τοῦ

Ναὸς Ντεΐρ-Ἐλ-Μπάχαρη

Ἀθῆν). Ἡ ἀνάγλυφα τῆς 2ῆς ταρατσοῦ θυμίζουν ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος τὸ μυστήριον τῆς θεογαμίας γιὰ τὴν θεὰ Γέννηση τῆς Χατσεψούτ καὶ στὴ νότια στοὰ περιγράφουν μιά ἐκδρομὴ στὴ χώρα τοῦ Πούντ.

Ὁ ναύαρχος Νεχασὴ μετὰ τοὺς σωματοφύλακας του ξεστράτευσε τὸν καιρὸ ἐκεῖνο μετὰ δῶρα γιὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Πούντ σύμφωνα μετὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Ἀμμωνα, καθὼς μᾶς λένε τὰ ἱερογλυφικά.

Ἐφεραν τὰ δῶρα τῆς Βασίλισσας Χατσεψούτ: βραχιόλια, γυαλιὰ καὶ ἄλλα στολίδια στοὺς κατοίκους καὶ πήραν χρυσάφι καὶ λιθάνωτὸ στὸ γυρισμὸ τους.

Τὴν χώραν τοῦ Πούντ τοποθετοῦσαν στὴ δὲξίαν τῆς Ἐρυθρᾶς Θάλασσης, ἔπου σήμερον τὸ Σουάκειμ καὶ ἡ Μαθάουα. Στὴν Αἰγύπτου ἔθεωρεῖτο ὡς «Γῆ Ἱερὰ», πατρίδα τῶν θεῶν Ἀθῶρ καὶ Ὡρου. Φαίνεται, ἀπὸ εὐγνωμοσύνη πρὸς τοὺς θεοὺς Ἀμμωνα καὶ Ἀθῶρ, διέταξεν ἡ Χατσεψούτ τὴν ἐκστρατεία, γιὰτὶ οἱ ἱερεῖς τῶν θεῶν ὑπερασπίσθησαν τὰ δίκαιά της στὸ θρόνον τῆς Αἰγύπτου.

Σ' ἓνα ἐπίπεδο 30 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς κοιλάδας, ὑψώνεται ἡ τρίτη ταρατσοὶ στὴν

πλαγίαν τῆς Λιβυκῆς ὀροσειρᾶς ποῦχει 125 μ. ὕψος. Ἡ διπλῆ κιονοστοιχία καὶ πόρταν ἀπὸ γρανίτη, ποὺ σώζεται ἀκόμα σήμερον ὠδηγοῦσε στὸ «ἱερὸν τῶν ἱερῶν», στὸ «ἄβατον τῶν ἀβάτων», σκαμμένο μετὰ στὸ βράχο. Ἀριστερὰ τῆς αὐλῆς, αἰθουσα προσφορῶν γιὰ τὴν λατρεία τῆς Βασίλισσας καὶ δεξιὰ ἄλλη αὐλὴ μετὰ βωμὸν γιὰ τίς θυσίαις στὸ θεὸ Ρά—Χαρμακῆ.

Ὁ τεράστιος καὶ ὠραίος Ναὸς μετὰ τοὺς πυλώνες καὶ τίς κολόνες του σὲ ἀπέραντο ἡμικύκλιον, ἐφαίνεται ἀπὸ μακρὰ μετὰ τὴν φεγγόβολη ἀσπράδα του, ποὺ ἔκαναν ἀκόμα πιὸ φανταχτερὴν οἱ κόκκινες καὶ γλαυκῆς ζωγραφίαις του.

Τὰ ἱερογλυφικά τῶν τοίχων τῆς τρίτης ταρατσοῦ ὑμνολογοῦν τὸν κῆπον τοῦ Ναοῦ, τίς τεχνητῆς λιμνοῦλες, τὰ πλήθη τῶν πουλιῶν! Σήμερον, ἐρημιὰ βασιλεύει παντοῦ, ἀμέτρητοι τάφοι μετὰ ἀνοικτὰ τὰ στόματα στὴν πλαγίαν τοῦ ἱστορικοῦ βουνοῦ, πίσω ἢ θλιθερῆ, βουβὴ τῶν Βασιλέων κοιλάδα.

Πιὸ πέρα, ὁ κάμπος μετὰ τίς περήφανες φοινικίαις, ποὺ ἀργασαλεύουν ἡδονικὰ στὴν διάφανη ἀτμόσφαιρα, τὰ ζαχαροκάλαμα μετὰ

(1) Ἡ XVIII Δυναστεία τῶν Ἀμμένωφ καὶ τοῦ Τοῦθμωθῆ ἀνήκει στὴ Θηβαϊκὴ Ἀτοκρατορία 1580—1321 π. Χ.

"Η Φαραώ Χατσεψούτ

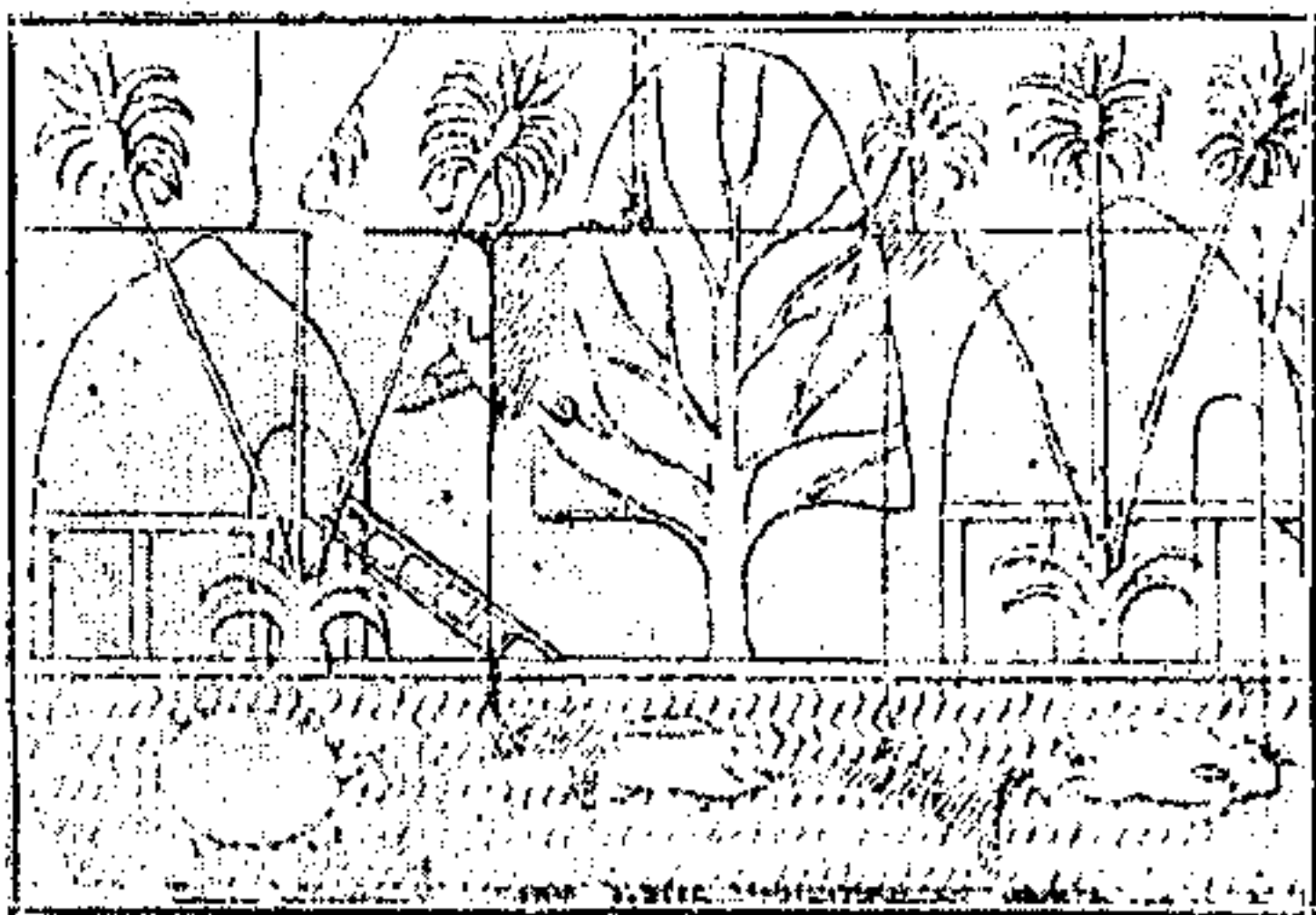
έποχή. Την εποχή, που η Αίγυπτος είχε προσπεράσει να σύνορά της και επέβαλλε τον πολιτισμό της στη Νουβία και την Ασία έως τας εκβολάς του Εύφρατου.

Ο περίφημος Ναός έχρησθημε ως παρεκκλησί στον τάφο της Βασίλισσας Χατσεψούτ, που ζνεκαλύφθη στα βάθη του βουνοῦ. Ήταν αφιερωμένος στη νεκρική λατρεία της Βασίλισσας.

Μολονότι επισήμως ο ναός ήτο αφιερωμένος στον «Αμμωνα-Ρά», καθώς και στους παρέδρους του θεοῦ— τή θεά "Αθώρ και τόν "Αγγουβή— ή κυριώτερη θεότης ήταν ή Βασίλισσα. Και έκείνης τή δόξα διακωλύει. Για τοῦτο και οί μεγαλύτερες παραστάσεις και οί σπουδαιότερες ἐπιγραφές περιέγραφαν ακριβῶς τή γ' ννηση, τή στέψη της Βασίλισσας και τήν περιφημη "κιστραία του Ποίνι, που ἐδόξασε τήν ειρηνική Βασιλεία της.

Αντίθεση στις ειρηνικές παραστάσεις της Βασίλισσας Χατσεψούτ αποτελοῦν οί σκαλισμένες στους τοίχους του Καρνάη και του Λουξορ κατακτήσεις τῶν Φαραώ Τούθμωθ I και III, που κατέκτησαν τὰς ἐπαρχίας της Συρίας, του Λιβάνου και μέχρι τῶν ὀχθῶν του Εύφρατου.

"Αλλ' αἱ νίκαι αὐταί ἐθεωροῦντο ὡς κατορθώματα του θεοῦ "Αμμωνος, αἱ κατακτηθεισαι χῶραι ἦσαν ὑπόδουλοι στον "Αμμωνα, που προστάτευε και ὠδηγοῦσε τόν Φαραώ στην νίκη. Αὐτός ὁ θεός ἐξησφάλιζε τή δύναμη και τήν κυριαρχία του Βασιλεῖα στο

"Ένα χωριό του Πούντ

τήν πλούσια φυτεία και τὰ συντρίμια τῶν Ναῶν, που στήθηκαν για τή λατρεία τῶν περήφανων Φαραώ.

Από τὰ ἱερογλυφικά μονάχα, μαθαίνουμε, ὅτι ὁ δημιουργός του Ντέιρ-Ελ-Μπάχαρη ἐσκέφθηκε να χαρίση τή μαγεία τῆς πλούσιας φυτείας, τούς πραγματικούς «κήπους του "Αμμωνα», στο ἀθάνατο οἰκοδόμημά του. Τὸ «ὑπέροχον» ἦταν ὁ παραδείσιος κήπος τῶν Θεῶν και τῶν Βασιλέων. Δέντρα ἀρωματικά λιθωνωτοῦ, που μετεφέρθησαν ἀπὸ τή μακρινή χώρα του Πούντ, ἐστόλιζαν τ' ἀπέραντα δώματα και τίς προσόψεις του Ναοῦ.

Σήμερα, μόνον τὰ ἀνάγλυφα πάνω στα πέτρινα χαλάσματα μᾶς θυμίζουν τή μαγεία και τὸ μυστήριο τῆς κατάφυτης και ἀρωματισμένης ἀτμοσφαιρας, στην ὠραιότερη Φαραωνική

ἐσωτερικὸν τῆς Αἰγύπτου, καθὼς φαίνεται στους θεϊστικὸς ὕμνους, που ὕμνολογοῦν τὸν "Αμμωνα με ὑπέροχο θεολογικὸ πνεῦμα, με ὠραιότητα ἐμπνεύσεως και ἐκφράσεως. Ἴδου μερικοὶ στίχοι :

«Πόσον μεγάλος εἶναι ὁ Κύριος
[τῶν Θεῶν !
» Τόσον μέγας, που ξένος λαός
[δὲν τολμᾷ νὰ τὸν πλησιάσῃ.

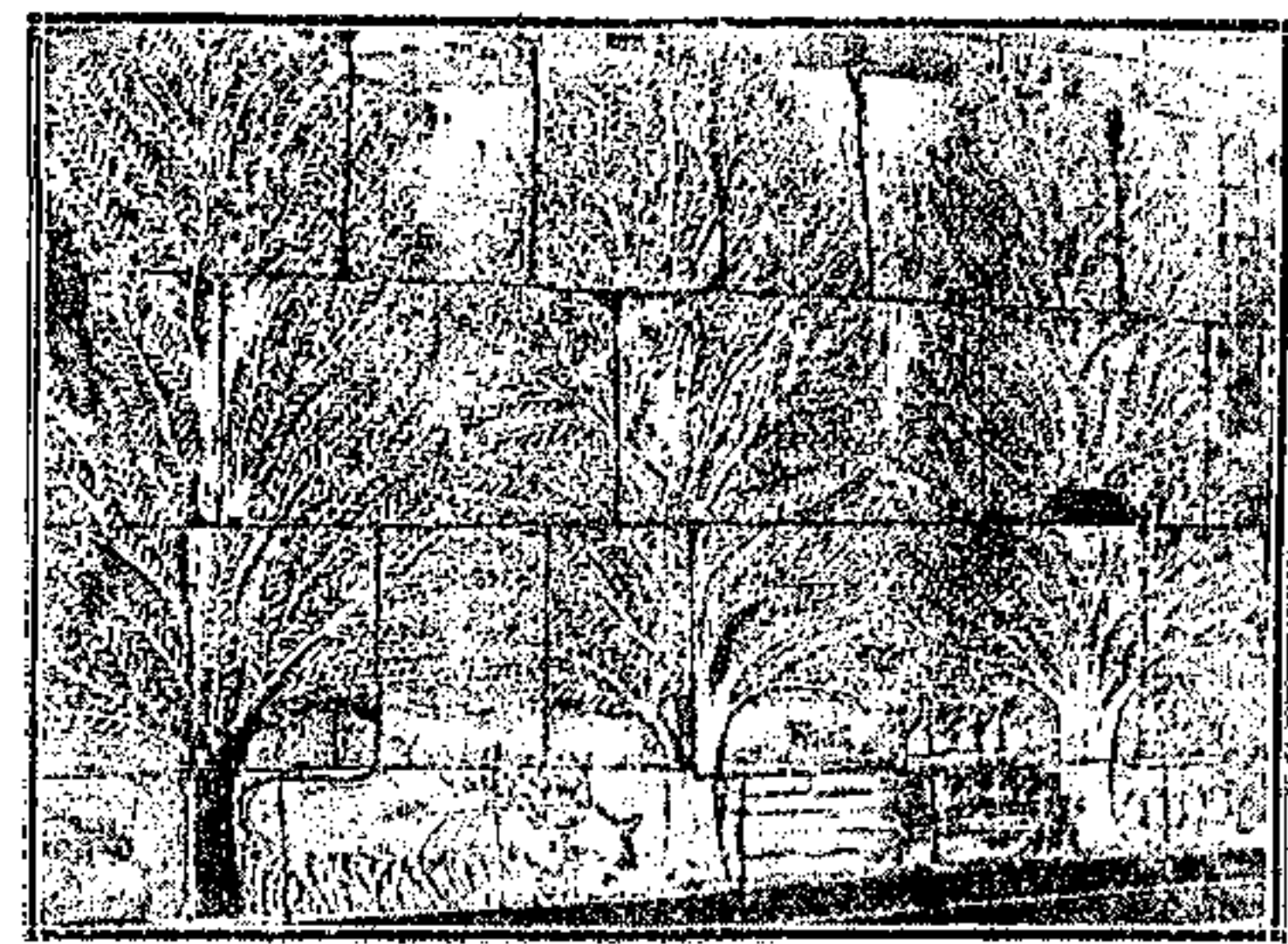
Και ὁ Φαραώ, στὰν τὸν ἐπικαλεῖται, λέγει :

«Ὅλας τὰς χώρας μου σοῦ
[προσφέρω,

«Διατάσσω τριήρεις νὰ πλέου
[στή θάλασσα,

»γιά νὰ φέρουν τὸν φόρον τῶν χωρῶν στή
[θεότητά σου,
»Θά καταφρανεθῇ ὁ παραβιάζων τὸ θέλημά σου
»και θὰ εὐτυχῆσῃ ὁ ὑπακούων σε !

"Αλεξάνδρεια, Μάρτιος 1929.

Δένδρα του Πούντ

»Σ' ἐπικαλοῦμαι, ὦ "Αμμων, γιατί εἶσαι
[ἀνώτερος ἀπὸ ἑκατομμύρια στρατοῦ,
»Εἶσαι ἀνώτερος ἀπὸ χιλιάδες ἄρματα.
»Εἶσαι ἀνώτερος ἀπὸ κάθε δόναμη ἀνθρώπου».

ΑΓΓΕΛΙΚΗ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΓΙΟΣ ΜΟΥ ΚΙ Η ΚΟΡΗ ΜΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ (*)

Δυστύχημα γι' αὐτήν, μὰ ὄχι και φταιξιμο, ἦταν πὼς γεννηθῆκε κορίτσι. Ὁ Νάνης, γιά νὰ γεννηθῇ ἀγόρι, δὲν ἄκουσε ποτέ πὼς εἶναι «παλιόπαιδο» παρὰ . . . χαιδευτικά. Ἡ Κοινωνία σ' αὐτὸν τὰ συγχωροῦσε όλα. Ἡ Κιάρρα ἦταν ἀσυγχώρητη. Και ὁμως ἡ πραγματικὴ ἐνοχλή και τῶν δυὸ ἦταν ἡ ἴδια κατὰ ποιόν. Και του Νάνη, κατὰ πῶσον, ἀσύγκριτα μεγαλύτερη . . .

"Αλλὰ μπροστὰ στην κόρη μου, ἀπαράλλαχτα ὅπως και μπροστὰ στο γιό μου, ἐγώ, ὁ πατέρας, δὲν μποροῦσα νὰ εἶμαι ἕνας ἀπλὸς ἀντιπρόσωπος τῆς Κοινωνίας. Ἡ πατρικὴ στοργή δὲν μοῦ συγχωροῦσε νὰ τοὺς ξεχωρίζω. Ὅτε ὁ ἀνθρωπισμός. Κι ὅπως,

στὰ μάτια μου, δὲν ἔφταιγε ὁ Νάνης, ἄλλο τόσο δὲν ἔφταιγε κι ἡ Κιάρρα.

"Ἐπειτα ἦταν κι ἡ πνευματικὴ τῆς ὑπεροχὴ που μ' ἔκανε νὰ ξεχνῶ εὐκολώτερα τὴ διαφορά του φύλου. Γιατί τάχα ἡ Κιάρρα θὰ εἶχε λιγότερα δικαιώματα στή ζωή, στή χαρά, στήν ἐλευθερία, ἀπὸ ἕναν ἀδελφὸ που δὲν ἔφθανε οὔτε στο νυχάκι της :

Αὐτὰ συλλογίσθηκα κλεισμένος πολλὴν ὥρα στο γραφεῖο μου. Μιά λύπη μεγάλη ἐσφιγγε τὴν καρδιά μου. Και γιά τίποτα δὲν μετάνοιwsα πικρότερα στή ζωή μου, ὅσο γιά τὴν πρὸ ὀλίγου παραφορά μου. Γιατί νὰ μὴν κρατηθῶ ; Γιατί νὰ πῶ κατὰ πρόσωπο τῆς Κιάρρας πὼς ὁ κόσμος τὴν ἔλεγε παλιόκοριτσο ; Πόσο θὰ τὴν ἐθλίβε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ! Πόσο δυστυχισμένη θάταν στο ἐξῆς ! Κι ἄ-

(*) Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο.

Ἡράμιαν μὲν ἐγὼ σέθεν, Ἄττι, πάλαι πότα.
Σμίκρα μοι πάϊς ἔμμεν' ἐφαίνεο κἄχαρις.

48

Ἥλθες, κάλ' ἐπόησας, ἐγὼ δὲ σ' ἔμαόμαν'
ἂν δ' ἔψυξας ἔμαν φρένα κατομένην πόθῳ.

50

... (ἐτίναξεν (ἔμας) φρένας
ἔρος ὡς) ἄνεμος κατ' ὄρος δρύσιν ἔμπέσων.

57

Ροδοπάχεές ἄγναι χάριτες, δεῦτε Δίος κόραι.

58

Κατθανοῖσα δὲ κείσεται, οὐδέ ποτα μναμοσύνα σέθεν
ἔσσειτ' οὐδὲ πόθα (εἰς) ἕστερον· οὐ γὰρ κεδέχεις βρόδων
τῶν ἐκ Πιερίας, ἀλλ' ἀφάνης κἦν Ἄϊδα δόμοις
φουτάσεις πεδ' ἀμαύρων νεκύων ἐκπεποταμένα.

60

Οὐδ' ἔαν δοκίμοιμι προσίδοισαν φάος ἄλλω
ἔσσεισθαι σοφίαν πάρθενον εἰς οὐδένα πω χρόνον
τοιαύταν.

61

... τίς δ' ἀγροίωτις θέλγει νόον...
οὐκ ἐπισταμένα τὰ βράκε' ἔλκην ἐπὶ τῶν σφύρων;

90

Δεῦτε νυν ἄβραι Χάριτες καλλίκομοί τε Μοῖσαι

92

Ὁ πλοῦτος ἄνευ ἀρέτας οὐκ ἀσίνης πάροικος.

94

Δέδυκε μὲν ἄ σελάννα καὶ Πληϊάδες· μέσαι δὲ
νύκτες, παρὰ δ' ἔρχετ' ὥρα· ἐγὼ δὲ μόνα κατεύδω.

107

—Κατθανάσκει, Κυθήρη', ἄβρος Ἄδωνις· τί κε θεῖμεν;
—Καττύπτεσθε, κόραι, καὶ κατερείκεσθε χίτωνας.

109

... οὐ γὰρ θέμις ἐν μοισοπόλων (οἰκία)
θρήνον ἔμμεν' ... οὐκ ἄμμι πρόπει τάδε.

114

Γλύκη μᾶτερ, οὐ τοι δύναμαι κρέην τὸν ἴστον
πόθῳ δάμεισα παῖδος βραδίαν δι' Ἀφροδίταν.

(*) Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο καὶ τέλος.

Ἀπὸ πολὺ καιρὸν ἐγὼ σ' εἶχ' ἀγαπήσει, Ἄττιδα.
Μικρὴ παιδούλα ὅτι ἦσουνά μοῦ φαίνοσούν κ' ἄθῳα.

48

Ἡρθες· τί καλὰ ποῦκαμες· κ' ἐγὼ σὲ πιθυμοῦσα.
Καὶ τὴν ψυχὴ μοῦ δροσίσεις, ποῦ καίγεται ἀπ' τὸν πόθο.

50

(Ὁ Ἔρωτας μοῦ συντάραξε τοῦ νοῦ καθῶς) ἀγέρας,
ὅταν μὲς στὰ βουνά μ' ὄρμη πάνω στὰ δέντρα πέση.

57

Κόρες τοῦ Δία, Χάρες ἀγνές, ἐλάττε, ροδοχέρες.

58

Κι' ὅταν στὴ γῆ θὰ κείτῃσαι νεκρὴ, καμιά ἀπὸ σένα
δὲ θὲ νὰ μένη θύμηση κατόπι σου, οὐδὲ πόθος.
Γιατὶ τὰ τριαντάφυλλα τῆς Πιερίας δὲν ξέρεις,
μὰ ἀσήμαντη θὰ τριγυρνᾷς μὲς στὰ παλάτια τοῦ Ἄδη
μαζὶ μ' ἀδόξαστους νεκροὺς ἐδῶ κ' ἐκεῖ κετόντας.

60

Καὶ δὲ θαρρῶ, πὼς θὰ βρεθῆ μὲς σὲ καιρὸ κανένα
τοῦ ἡλίου τὸ φῶς νὰ ἰδῆ καὶ μιά τόσο σοφὴ παρθένα.

61

... Καὶ ποιά χωριάτισσα τὸ νοῦ μαγεύει, ἀφοῦ δὲν ξέρει
πάνω ἀπ' τὸν ποδοστράγαλο τὸ φόρεμα νὰ σύρη;

90

Ἐλάττε, Χάρες τριφερές κ' ὁμορφομάλλες Μαῦσες.

92

Τὰ πλούτια δίχως ἀρετὴ κακὸς σύντροφος εἶναι.

94

Νά, τὸ φεγγάρι κάθισε, μαζὶ κ' ἡ Πούλια· κ' εἶναι
μεσάνυχτα· κ' ἡ ὥρα περνᾷ· κ' ἐγὼ κοιμᾶμαι μόνη.

107

—Πεθαίνει ὁ ὁμορφος Ἄδωνις, Κυθήρεια· τί νὰ κάνουμε;
—Κορίτσια, στηθοδέρονεστε, ξεσκίστε καὶ τὰ ροῦχά σας.

109

Σωστὸ δὲν εἶναι σὲ ποιητῶν σπῆρι ν' ἀκούεται θρήνος.
Σ' ἑμᾶς αὐτὰ δὲ στέκουν.

114

Γλυκὴ μητέρα, δὲ μπορῶ στὸν ἀργαλιὸ γὰ ὑφαίνω.
Ἄπ' ἔρωτα παλληκαριοῦ βαριά εἶμαι χτυπημένη
ἢ λιγερὴ τὸ θέλησε Ἀφροδίτη.

134

Λαύοις ἀπάλας ἐτάρας ἐν στήθεσιν.

137

Ἔρος δ' αἰτέ μ' ὁ λυσιμέλης δόνει
γλυκύπηρον ἀμάχανον ὄρπετον.
Ἄτθι, σοὶ δ' ἔμεθεν μὲν ἀπήχθετο
φροντίσθην, ἐπὶ δ' Ἄνδρομέδαν πότη.

149

Αἶ δ' ἦχες ἔσλων ἡμερον ἢ κάλων
καὶ μή τι τ' εἶπην γλῶσσ' ἐκύναι κάκον
αἶδως κέν σε οὐκ ἦχεν ὄππαι'
ἀλλ' ἔλεγες περὶ τῷ δικαίω.

151

... σιᾶθι κᾶντα, φίλος,
καὶ τὰν ἐπ' ὄσσοιο' ἀμπέτασον χάριν.

152

Ἔστι μοι κάλα πάϊς χρυσοίοισιν ἀνθέμοισιν
ἔμφορῇ ἔχουσα μύρραν Κλέϊς ἀγαπάτα,
ἀντί τᾶς ἐγὼ οὐδὲ Λυδῖαν παῖσαν οὐδ' ἐράνναν ...

ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΑ

116

Οἶον τὸ γλυκύμαλον ἐρεύθεται ἄκρω ἐπ' ὕδαρ,
ἄκρον ἐπ' ἀκροτάτῳ' λελάθοντο δὲ μαλοδροπῆες,
οὐ μὲν ἐκλελάθοντ', ἀλλ' οὐκ ἐδύναντ' ἐπίκεσθαι.

117

Οἶαν τὰν ὑάκινθον ἐν οὖρεσι ποιμένες ἄνδρες
πόσσι καταστειβοῖσι, χάμαι δέ τε πόρφυρον ἀνθος
(κάππεσεν).

120

Ἔσπιρε, πάντα φέρεις, ὅσα φαίνολις ἐσκέδασ' Αὔρας.
φέρεις ὄϊν,
φέρεις αἶγα, φέρεις ἄπυ μάτερι παῖδα.

121

Ἦρος ἄγγελος ἡμερόφωνος ἀήδων.

123

Ἦροι δὴ τὸ μέλαθρον—
Ἦμήναον
ἀείρετε τέκτονες ἄνδρες—
Ἦμήναον.
Γάμβρος (εἰσέρχεται) ἴσος Ἄρευ—
(Ἦμήναον)
ἄνδρος μεγάλω πολὺ μείζων.

134

Σὲ φιλενάδας τρυφερῆς τὰ στήθια νὰ κοιμᾶσαι.

137

Πάλι σπαράζει με ὁ Ἔρωτας, ποὺ παραλεῖ τὸ σῶμα,
γλυκόπικρο, ἄγριο σερπετό.
Σοῦ κάνει, Ἄτθίδα, ἐσὲ κακὸ νάχης γιὰ μένανε ἔγνοια.
Στὴν Ἄντρομέδα ὄλο πετᾶς.

149

Ἄν εἶχες κόθον ὄμορφο ἢ καλὸ
κ' ἢ γλῶσσα ἂν δὲν ἀνάδευε κᾶτι κακὸ νὰ εἶπῃ,
καθόλου δὲ θὰ σκέπαζε τὰ μάτια σου ἢ ντροπή,
μὰ λεύτερα θὰ τῷλεγες αὐτό.

151

... Ἄγνάντια, ἀγαπημένε, στάσου
καὶ σκόρπα τῶν ματιῶν τῆ χάρη.

152

Παιδούλα ἔχω πανέμνοστη, ποὺ μὲ χρυσᾶ λουλούδια
παρόμοιο ἔχει τὸ πρόσωπο, τὴν ἀκριβή μου Κληῖδα.
Ἄντ' γι' αὐτὴ δὲν προτιμῶ μηδὲ ὄλη τὴ Λυδία,
μηδὲ τὴν ὄμορφη ...

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

116

Ἔτσι καὶ τὸ γλυκόμηλο μονάχο κοκκινίζει
στοῦ κλωναριοῦ τὴν ἄκρη,
στερνὸ στὸ πιὸ ψηλὸ κλαδί· κ' οἱ μηλοτρυγητάδες
τῷχουνε ξεχασμένο.
Μὰ δὲν τὸ ξέχασαν, ἀλλὰ νὰ φτάσουν δὲ μπορούσαν.

117

Ἔτσι μὲς στὰ βουνὰ οἱ βοσκοὶ πατοῦνε τὸ ζουμπούλι
κ' εἶναι πεσμένο καταγῆς τὸ κόκκινο λουλούδι.

120

Ἀποσπερίτη, ὄλα τὰ φέρνεις πίσω
ὅσα εἶχε ἡ φωτοδότρα Αὐγὴ σκορπίσει.
Φέρνεις τὸ ἀρνάκι, τὸ κασίκι φέρνεις,
φέρνεις καὶ τὸ παιδί πρὸς τὴ μητέρα.

121

Τῆς ἀνοιξῆς ὁ μηνυτῆς τὸ γλυκολάλο ἀηδόνι.

123

Τοῦ σπιτιοῦ ψηλὰ τὴ θύρα
(Ἦμέναιε)
νὰ σηκώσετε μαστόροι—
(Ἦμέναιε)
γαμπρὸς ὄμοιος τοῦ Ἄρη μπαίνει—
(Ἦμέναιε).
Ἄπὸ μεγαλόσωμο ἄντρα
Πιὸ ψηλότερος ἀκόμη.

126

Σκεδναμένας ἐν στήθεσιν ὄργιαι
μαμφυλάκων γλώσσων πεφύλαχθαι.

117

Ἦν σ', ὦ φίλε γάμβρε, κάλως εἰκίσδω ;
ὄρπαι βραδίνω σε μάλιστα εἰκίσδω.

128

Ὅλβιε γάμβρε, σοὶ μὲν δὴ γάμος, ὡς ἄραο
ἐκτετέλεσθ', ἔχεις δὲ παρθενον, ἂν ἄραο.

*

σοὶ χάριεν μὲν εἶδος, ὄρπαι δ' (ἔστί, νύμφα)
μέλλιχ', ἔρος δ' ἐπ' ἡμέρω κέχεται προσώπῳ.
... τεῖμαι' ἔξοχά σ' Ἀφροδίτα.

*

χαῖρε νύμφα, χαῖρε, τίμει γάμβρε, πόλλα.

130

Οὐ γὰρ ἦν ἕτερα πάϊς, ὦ γάμβρε, τοαῦτα.

131

Α'. Παρθενία, παρθενία, ποῦ με λίποισα οἴχη ;
Β'. Οὐκέτι ἤξω πρὸς σέ, οὐκέτι ἤξω.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΕΡΜΕΙΑΝ

Ἄρετά, πολύμοχθε γένει βροτείῳ,
θήραμα κάλλιστον βίῳ,
σᾶς πέρι, παρθένε, μορφᾶς
καὶ θανεῖν ζαλωτὸς ἐν Ἑλλάδι πότμος
5 καὶ πόνους τληῖναι μαλεροῦς ἀνάμαντας.
τοῖον ἐπὶ φρένα βάλλεις καρπὸν
ἰσοθάνατον χρυσοῦ τε κρείσσω
καὶ γονέων μαλακαυγήτοιό θ' ὕπνου.
σεῦ δ' ἔνεχ' οὐκ Διὸς Ἡρακλέης Λήδας τε κόροι
10 πολλ' ἀνέτλασαν ἔργοις
σὴν ἀναγορεύοντες δύναμιν.
σοῖς τε πόθοισ' Ἀχιλεὺς Αἴας τ' Αἶδαο δόμους ἤλθον.
σᾶς δ' ἔνεκεν φίλιου μορφᾶς Ἀταρνέος ἔντροφος
[ἀελλοῦ χήρωσεν αὐγᾶς.
τοιγὰρ ἀοίδιμον ἔργοισ' ἀθάνατόν τε μιν αὐξήσοισι
[Μοῦσαι,
15 Μναμοσύνας θύγατρος, Διὸς ξενίου σέβας αὔξουσαι
[φιλίας τε γέρας βεβαίου.

126

Ὅταν θυμὸς στὰ στήθια τρικυμῆζη,
τῆ γλῶσσα τὴν πολυλογοῦ συγκροάτα.

127

Τὰ κάλλη σου, ἀκριβὲ γαμπρέ, μὲ τί νὰ πιρομοιάσω ;
Παραπολὺ μὲ λιγερό κλαδί σὲ παρομοιάζω.

128

Γαμπρὲ καλότυχε, ἔγινεν ὁ γάμος σου ὡς παθοῦσες
κ' εἶναι δική σου ἡ κορυσία ποῦ τόσον ἀγαποῦσες.

*

Χαριτωμένη ἔχεις εἶδη κι' ἡμορφα μάτια, νύμφη,
καὶ στὸ γλυκό σου πρόσωπον εἶν' ὁ ἔρωτας χυμένος.
Παραπολὺ ξεχωριστὰ σὲ τίμησε ἡ Ἀφροδίτη.

*

Χαῖρε νυφούλα, κι' ἀκριβὲ γαμπρὲ χαῖρε περίσσα.

130

Γιατί, γαμπρέ, δὲν ἦτανε καμιὰ ἄλλη τέτοια κόρη.

131

Α' Παρθενία, παρθενία, | ποῦ πᾶς ἀρίνοντάς με ;
Β' Δὲ θαρθῶ πὰ σ' ἐσέ, | δὲ θάρθῶ πὰ σ' ἐσένα.

ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟΝ ΕΡΜΕΙΑ

Ἄρετή, κόπους γεμάτη γιὰ τὸ γένος
τῶν ἀνθρώπων, τῆς ζωῆς κινήγι ὄρατο,
γιὰ χατήρι σου κανέναν νὰ πεθάνη
ζηλευτὸς ὁ θάνατός του στὴν Ἑλλάδα
λογαριάζεται κι' ἀδιάκοπους, παρθένα,
καὶ σκληροῦς γιὰ σένα κόπους νὰ ὑποφέρει.
Τέτοιο μέσα στὴν ψυχὴ ἐσὺ ρίχνεις πόθο
ἰσοθάνατο, ἀπὸ πλούτη, ἀπὸ γονέους
κι' ἀπὸ τὸ γλυκόματο ὕπνο πὰ μεγάλο.
Ὁ Ἡρακλῆς ὁ γιὸς τοῦ Δία, καὶ τῆς Λήδας
τὰ παιδιὰ γιὰ σένα τόσα ἔπαθαν, μ' ἔργα
διαλαλόντας τὴν τρανὴ τὴ δύναμή σου.
Γιὰ τὸν πόθο τὸ δικό σου κι' ὁ Ἀχιλλέας
ὄπως κι' ὁ Αἴας στὰ παλάτια τοῦ Ἄδη ἔπηγαν.
Γιὰ τὴν ποθητὴ ἡμορφιά σου καὶ τὸ θρέμμα
τοῦ Ἀταρνέα κι' αὐτὸ ἔστερήθη τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.
Ἀλησμόνητο κι' ἀθάνατον οἱ Μοῦσες
οἱ γλυκὲς τῆς Μνημοσύνης θυγατέρες
θὰ τὸν κάμουνε γιὰ τὰ ἔργα του, τιμόντας
καὶ τὸ Δία τῆς φιλοξενίας τὸν προστάτη
καὶ τὸ χάρισμα φιλίας μπιστεμένης.

ΗΛ. Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΝΗΣ

καλαξάνδρου, καὶ ἐντυπώσεις τοῦ κ. Γ. Στοιγιάννη ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν.

— Εἰς τὴν Ἰδίαν, ὁ «Ἑλληνισμὸς καὶ Βυζαντινὸς πολιτισμὸς» τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀβ. Ἀδαμαντίου ἀρθρον τοῦ κ. Κλ. Παράσχου διὰ τὸ πολὺκροτον βιβλίον τοῦ Ἐριχ Μαρία Ρέμαρκ «Ἡραμία εἰς τὸ δουτικὸν μέτωπον» ἀνταπόκρισις ἐκ Λονδίνου διὰ τὸ «Τέλος τοῦ ταξιδίου» τοῦ Σέριφ, τὸ ὅποτον παίζεται ἀπὸ πενταμήνου με καταπληκτικὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ἀγγλικὴν πρωτεύουσάν, καὶ τὰ «Πολεμικὰ ἥρωα» ἀρθρον τοῦ κ. Δ. Ααρμπίκη, ἀναφερόμενον εἰς τὸν τρόπον με τὸν ὅποτον γίνονται οἱ διαγωνισμοὶ τῶν ἡρώων.

— Εἰς τὴν «Ἑλληνικὴν» ἀρθρον τοῦ κ. Κοκκίνου διὰ τὴν ἐκθεσὶν Βασιλείου καὶ κριτικὴ παρακολούθησις τῆς θεατρικῆς κινήσεως ἀπὸ τὸν κ. Πέτρον Χάρην.

— Εἰς τὴν «Πολιτείαν» ἢ «Ἡριγλήπια Μπερλιόζο» τοῦ κ. Ἀσπρέα, ἱστορικὸν ἀνάγνωσμα τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὄθωνος, καὶ χρονογράφημα τοῦ κ. Δ. Κοκκίνου διὰ τὴν ἐκθεσὶν Σαντοριναίου.

— Εἰς τὴν Ἰδίαν, ὁ «Ἰάκωβος Πολυλάς», ἢ διαλέξεις τῆν ὅποιαν ἔκαμην ὁ πρῶτον εἰσαγγελεύς κ. Θ. Μακρῆς εἰς τὸ Δημοτικὸν θέατρον τῆς Κερκύρας κατὰ τὸν ἔορτασμον τῆς ἐκατονταετηρίδος τῶν ποιητῶν Μαρκοῦ καὶ Πολυλά.

— Εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν» τέσσαρα ἀρθρα τοῦ κ. Θ. Συναδινοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰμεθα οἱ Ἕλληνες μουσικῶς μορφωμένοι ;»

— Εἰς τὴν «Ἐσπερινὴν» ἀρθρον τῆς δ. Ἰρίδος Σκαρδαλιου διὰ τὴν νέαν συλλογὴν διηγημάτων τοῦ κ. Θρ. Καστανάκη.

— Εἰς τὸν παρισινὸν «Ἀγῶνα» δημοσιεύεται κριτικὴ διὰ τὸν Ἕλληνα ζωγράφον κ. Γ. Βάσσον ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκεῖθεν διελεύσεώς του. Καὶ τὸ ἀκόλουθον σημεῖωμα: «Γιὰ τὴν ἱστορίαν, σημειώνομε ὅτι τὸ Βάσσο τὸν παρουσίασε πρῶτος στὴν Ἑλλάδα—μόλις δημοσίεψε μερικὰς τοῦ εἰκονογραφίας ἢ «Σύγχρονη Σκέψη» τοῦ Σικάγου—ὁ Γρηγόριος Ξενόπουλος ἐπὶ «Νέα Ἔστι»». Τὸν παρουσίασε μετὰ τὸν καλοζυγασιμὸν καὶ φωτεινὸ ἐκείνου ἐνθουσιασμὸν ποῦ ἔφερε νὰ δείχνει πάντοτε ὁ συγγραφέας τοῦ «Κόκκινου Βράχου», μόλις βρεθῆ ἐμπρὸς σ' ἕνα νέο καὶ δυνατὸν ταλέντο. Σοβαρὰ καὶ μ' ἀγάπη βαθυστόχαστη, χωρὶς ἀρλεσκινισμοὺς μοντερνισμῶν τῆς τελευταίας καὶ τῆς κακῆς ὥρας. Ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἔφερε νὰ βλέπει, χωρὶς νὰ τυφλώνεται ἀπὸ ζήλειες ρουμελιώτικας. Νὰ ἕνας τίτλος τιμῆς γιὰ τὸ Γρηγόριο Ξενόπουλο, ποῦ κ' οἱ πῶς πικρόχολοι ἐχθροὶ του δὲ θὰ μπορέσουν νὰ τοῦ τὸν συζητήσουν».

— Εἰς τὸ «Ἐλεύθερον Βῆμα» ἐτελείωσαν ἐν μέσῳ ἐπικρίσεων διὰ διαφόρους ἱστορικὰς ἀνακριθείας τὰ «Πρῶτα χρόνια ἐνός βασιλείας» τοῦ κ. Σταφ. Σταφάνου. Ἡ ἴδια ἐφημερὶς διὰ τὴν ἀνέγερσιν μνημεῖου ἐν Σκύρῳ τοῦ Ἀγγλοῦ ποιητοῦ Ροῦπερτ Μπρούκ ἤνοιξεν ἔρανον, εἰς τὸν ὅποτον πρῶτον ἀπήντησαν δι' ἐπιστολῶν καὶ εἰσοφορῶν τῶν δ' κ. Ἐλ. Βενιζέλος καὶ ὁ ἐν Ἀθήναις πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας σέρ Πέρου Ἀῶρραϊν.

— Εἰς τὸν «Ἡμερησίον Τύπον» αἱ «Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν Ἡροδότῳ» τοῦ κ. Σ. Σκίπη καὶ ἀρθρον τοῦ ἴδιου διὰ τὸ βιβλίον τοῦ Γκαστόν Ρουῦ.

— Εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν» τὰ «Ἐπιπαιδευτικὰ νομοσχέδια», σειρά ἀρθρων τοῦ κ. Δ. Ἰλίου, καὶ τὰ

«Γραφεῖα ἐργασίας ἠθοποιῶν καὶ μουσικῶν» τοῦ κ. Π. Μαρξάρκη τοῦ Διεθνoῦς Γραφεῖου Ἐργασίας.

— Εἰς τὸν «Ἑλληνικὸν Ταχυδρομὸν» κριτικὰ σημεῖωματα τοῦ κ. Α. Παρδικίδου διὰ τὰς ἐκθέσεις.

— Εἰς τὴν «Ἔστιαν» σειρά ἀρθρων τοῦ Α. Μακκά διὰ τὴν στοιχειώδη μας ἐκπαίδευσιν, ὁ «Δὸν Κιχίτης» καὶ «Μηχανὴ καὶ πολιτισμὸς» τοῦ κ. Σ. Σκίπη, καὶ ἢ «Ἰδιόχειρος καταδίκη», ἀρθρον τοῦ κ. Ν. Λάσκαρα, εἰς τὸ ὅποτον ὁ ἐκλεκτὸς συγγραφεὺς ὡς εἰσηγητὴς τοῦ Καλοκαιρινοῦ θεατρικοῦ διαγωνισμοῦ, διηγείται μίαν ὄραϊαν περιπέτειάν του.

— Εἰς τὴν Ἰδίαν ἐφημερίδα μεταφράσεις ἐνός ὕβριστικοῦ ἀρθρου διὰ τὰς Ἀθήνας, τὸ ὅποτον ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ «Μετσοτζιόρο» τῆς Νεαπόλεως ὁ πρότινος ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἑλλάδα Ἰταλὸς δημοσιογράφος κ. Κ. Γκουαρριέρο. Ἐπίσης ἐνθουσιῶδες κρισις διὰ τὰς συναυλίας τῆς χορωδίας τῶν Κοζάκων τοῦ Δόν. Ω.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

24 Ἰαννουῦ

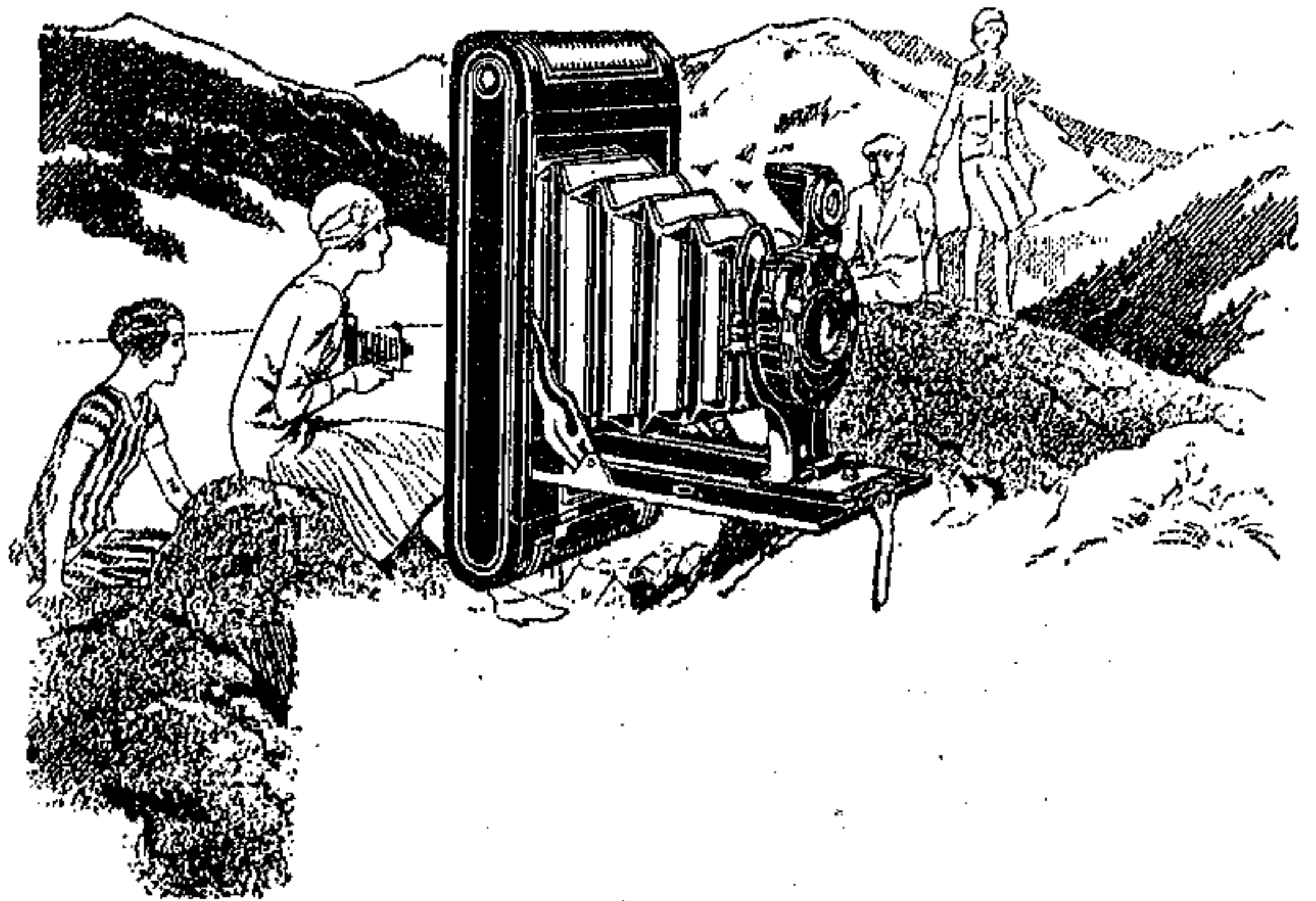
Ἡ «ΩΡΑΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ», ἢ δημοσίευσις τῆς ὁποίας περιώριζε τὸ τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ εἰς δύομισιν τυπογραφικὰ φύλλα ἀντὶ τριῶν, βλέπομεν τώρα ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ μετὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Διότι κατὰ τὸ διάστημα τῆς Β' αὐτῆς Ἐξαμηνίας, πρέσπει νὰ τελειώσῃ, τὸ «Μελετήματι» τοῦ κ. Χόρν, τὸ μυθιστόρημα «Ὁ Γιὸς μου καὶ ἡ κόρη μου», καθὼς καὶ ἐν ἄλλο ἐκτενὲς ἀνάγνωσμα ποῦ θάρχισεν προσεχῶς. Ἐπομένως μᾶς χρειάζονται ἀπολύτως καὶ αἱ 48 σελίδες καὶ τὰ τεύχους. Βέβαια ἢ «Ὁραϊότης τοῦ Γυναικεῖου Σώματος» θὰ συμπληρωθῇ. Ἄλλ' εἰς τὸ ἐξῆς θὰ τὴν δίδωμεν εἰς χωριστὰ ἑλωδοδίλου δντασέλιδα, δωρεὰν μὲν πρὸς τοὺς συνδρομητὰς μᾶς, καὶ ἀντὶ μικρῆς πληρωμῆς πρὸς τοὺς ἀγοραστὰς μᾶς, ὅσους θέλουσι, ἐννοεῖται, νὰ ἔχουν ἐλόκληρον τὸ σύγγραμμα τοῦ Στράϊτ. Τὸ ἀντίτιμον θὰ τὸ δόσωμεν μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ συγγράμματος, ὥστε οἱ ἀγορασταὶ νὰ τὸ στείλουν καὶ νὰ λάβουν διαμίας ὅλα τὰ ἐυδοθησόμενα παραρτήματα.

κ. Γ. Β. Θεσσαλονίκην. Εὐχαριστοῦμεν ἀπερίως ποῦ ἐλάβατε εὐγενέστατα τὸν κόπον νὰ μᾶς γράψετε ὅσα ἔρατε, ὑπερῶς ἀλλωστε. — κ. Γ. Ο. Α. Καλάμας δυστυχῶς ἀκόμη. Ἄλλὰ ἐλπίζομεν συντόμως. — κ. Π. Μ. Πάτρας. Ὁ κ. Γ. Ζ. — εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος ποῦ λέγετε, — κατὰγεται ἀπὸ τὴν Κεφαλληνίαν, μένει εἰς τὸ Ἡράκλειον (Ἀττικῆς) ὅπου ἔχει κτῆμα καὶ εἶναι πρόεδρος, τῆς Κοινότητος. Ὁ κ. Κ. Π. κατὰγεται ἀπὸ τὴν Βάρναν καὶ δὲν ἔχει καμμίαν συγγένειαν μετὰ τὸν Ἀχιλλέα Παράσχον. Τὰ τεύχη αὐτὰ ὑπάρχουν καὶ ἢμπορεῖτε νὰ τὰγοράσετε ἀπὸ τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἔστιας» πρὸς δρ. 6 ἑκάστον. — κ. Β. Π. Κουκουνάραν. Ἐστειλάμεν ἕθον. Τὰ ποτελέσματα τοῦ Συμβουλίου δὲν γνωρίζομεν. Τοῦ ἰδιοῦ μᾶς θάρχησιον ἀκόμη. . . — κ. Δ. Κ. Ἐνταῦθα. Εὐχαριστίας, ἀλλὰ πρέπει νὰ περιμένετε. Γιατὶ ὁ κ. Σ., αὐτὸν τὸν καιρὸν, δὲν διαβάσει χειρόγραφα. — κ. Δ. Κ. Παρῖσι. Εὐχαριστοῦμεν, περιμένομεν. — κ. Δημοσθ. Γ., Λαμία. Δυστυχῶς τὸ εὐρίσκωμεν

Μὴν κάνετε πιά ἐκδρομὲς χωρὶς

νὰ ἔχετε μαζί σας ἕνα

KODAK

Ἐχει μιὰ μνήμη ἀλάνθαστην, ζωντανήν, ποῦ δὲν ξεχνάει τίποτε, καὶ ἀργότερα, ὅποτεδῆποτε θελήσετε, στὸ σπίτι σας, θὰ μπορέσετε νὰ ξαναζήσετε τὰ ταξείδια σας, τὶς ἐκδρομὲς σας, κυττάζοντας τὶς Φωτογραφίες ποῦ πήρατε μετὰ τὸ KODAK Σας.

ἀδόκιμον ἀκόμη. Ἡ ἀφήγησις «τρευνάρι» καὶ τὸ πειθεῖμα πρὸς τὴν διαπνέει εἶναι ἐρισιομόρφως χαλαρόν. Τὸ θέμα, πρὸ πολλοῦ μεταχειρισμένον, ἤρξεν ἀνάπτυξιν καλυτέραν, ἰδίως εἰς τὸ τέλος. Ἄν διωρθώνατο, σύμφωνα μετ' ἀνατέρας! — κ. Στ. Ρουσοῦ. Κρατοῦμεν καὶ τὸ «Ἐρείπια τὰ καλάτια» καὶ μετ' ἄλλα. Ἦ κριμα γὰρ προηγόνται τόσα! — κ. Θ. Σὺδ. Κρατοῦμεν τὴν «Φρόνην». Νομίζομεν ὅμως ὅτι εἰς τ' ἄλλα ἔκαστος τύπος δὲν ἐξατομικάζεται ἰδιαιτέρας· τὰ ἐπίθετα εἶναι κοινὰ δι' ὅλους καὶ τὰ «mots de la fin» διόλου πρωτότυπα. — κ. Βασ. Φωτ., Χασάκι. Ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμήν λοιπὸν θέλετε γὰρ βγῆτε τέλειος; χωρὶς μελέτην; χωρὶς ἀσκησιν; ἢ οἳς ἐπῆσαν τὰ χρόνια; Ἐμεῖς βλέπομεν ὅτι βαλτιώνεσθε ὁλοένα. Μὴ μνησθῆτε λοιπὸν τὴν ἐκδιαστικὴν, ὅσον καὶ ἀνωφελεῖ ἀνομοιομορφίαν πολλῶν συνομηλίμων σας. — κ. Θ. Λαλαπ. Ὁ «Ἐρωτὸς μου» ἀσυγκρίτως καλύτερος ἀπὸ τ' ἄλλο, πρὸ εἶναι ἀτελὲς καὶ γεμάτον ἀσάφειας εἰς τὰς πρωτοτυπίας του. Ἦ κρατοῦμεν. — κ. Δημ. Τσελ., ἐνταῦθα. Δὲν εἶμεθα βεβαίως ἀνευδοποίητοι διὰ τὸ ζήτημα τῆς ποιητικῆς ἐλευθερίας, καὶ θίγετε. Θεωροῦμεν ὅμως μάταια αὐτὰ τὰ πράγματα. Ἡ ἀποστολὴ τῆς ποιήσεως εἶναι διαφορετικὴ καὶ γενικωτέρα· καὶ τὸ φιλοσοφικόν τῆς πνεύμα, ἂν θέλετε στοικόν. Αὐτὰ φρονοῦμεν. Καὶ δι' αὐτὸ δεχόμεθα ἐνθουσιασθῶς τὴν σημερινὴν σας συνεργασίαν, — πρωτότυπον καὶ μεταφραστικὴν—ποῦ εἶναι, πράγματι, ἀπὸ τὰς ἐκλεκτοτέρων! — κ. Χρ. Μήλιαρ., ἐνταῦθα. Ἐναδουλέψετε τὸ ποιητὴ σας ἐπάνω εἰς τὸ μῶτο τοῦ ε' καὶ στ' τετραστίχου, καὶ εἶναι τὰ ὠραιότερα. Ἦ προηγούμενα τὰ εὐρίσκομεν κάπως κοινὰ καὶ πεζά, καὶ τὰ δύο ἐπόμενα περιττὰς ἐπαναλήψεις. — κ. Βίαντ. Παπ., Σῆρον. Θὰ ἦταν καλότερα, ἂν ἐγένετο ἓνα μικρὸ πεζὸ. Τὰ στεναχωρημένα του νοήματα, ἢ ἀπουσία τῆς ῥίμας, κάποια λεκτικὴ ἀνομοιομορφία, ζήτησιν, φανερά, τὴν ἐλευθερίαν τῆς πρόζας. — κ. Κ. Κ., Ξυλόκαστρον. Ναι, τὰ εὐρίσκομεν «καθαρὰ καὶ τακτικά». Ἄλλ' ὑπὲρ τὸ θέον! (ὡς ἐξαιρέσωμεν μόνον δύο: «Λάξευε, Πόνε» καὶ «Ματαιότης»). Ἐδιαβάζατε, φαίνεται, κακοὺς ποιητὰς καὶ δυστυχῶς ἐσταθεροποιήσατε ἤδη, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν των, κακῶς τὴν ποιητικὴν σας ἔκφρασιν. Κάτι τὸ πολὺ φρόνιμον, τὸ πολὺ ὠριμάνον καὶ περιγεγραμμένον, χωρὶς τὴν ἐλαστικότητά ἐκείνην καὶ τὸν καλ-

μὸς καὶ ἐγκλείει ἢ ἐμπνευσμένην ποιήσιν. Στείλετέ μας καὶ τ' ἄλλα. Ἦ δύο, τὰ κρατοῦμεν. — κ. Θ. Δαύσαντρον, Καλλιθέα. Ἦ πρῶτο ἄρκετὰ καλὸ, ἀλλὰ γὰρ σαφηνισθῆ τὸ τελευταῖον διστίχον μ' ἓνα ἄλλο ἀκόμη. Μήπως πρόκειται γὰρ μίμησιν ἀπὸ τὸν . . . περίφημον «Καλὸν Ποιμένα»; — κ. Ἰω. Γραμμ., ἐνταῦθα. Δὲν εἶναι καθόλου ἄσχημος ὁ τόνος τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, καὶ ἔχει τὸ σημερινὴν σας. Ἄλλὰ, διὰ γὰρ μὴ θεωρηθῆ μίμησις ἀπλῶς τῆς δημοτικῆς μας μουσῆς, θὰ ἔπρεπε γὰρ εἶχε κάποιαν περισσοτέρων πρωτοτυπίαν, ἢ τοῦλάχιστον πλουσιώτερον τὸ τέλος. — Ὅσοι μᾶς ἐσταίλαν ἔργα των πρὸς κρίσιν, μετὰ τὴν 8ην Ἰουλίου, θὰ ἔχουν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρχόμενον.

Ἡ «ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ»

“ΒΟΤΡΥΣ”

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΟΙΝΩΝ & ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ & ΑΠΟΣΒΕΜΑΤΙΚΟΝ

ΔΡΑΧ. 111.000.000

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ

ΟΔΟΣ ΑΘΗΝΑΣ 53

ΟΙΝΟΙ ΧΥΜΑ:

Λευκοί, ἔρυθροί, γλυκοὶ μοσχάτοι

ΟΙΝΟΙ Εἰς Φιάλας:

Ἐπιτραπέζιοι, ἐπιδόρπιοι, δρεκτικοί, τονωτικοί.

ΒΕΡΜΟΥΤ

ἐκ παλαιῦ μοσχάτου οἴνου.

ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗ ἀπυρόμελλος.

ΠΑΛΑΙΟΝ ΑΠΟΣΒΕΜΑ ΟΙΝΟΥ ΒΟΤΡΥΣ

ΤΥΠΟΥ ΚΟΝΙΑΚ

ἐξ ἑμίλλων τῶν καλυτέρων Γαλλικῶν Κονιάκ.

Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ κέντρα κατὰναλώσεως.

ΠΥΡΣΟΣ, Α. Ε. ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Τὸ σημαντικώτερον μνημεῖον τῆς Νεοελληνικῆς ἑκατονταετίας

Συγγράφεται ὑπὸ 700 ἐπιστημόνων, λογίων, συγγραφέων.

Ἐνδίδεται εἰς Τόμους μεγάλου τριστήλου σχήματος ἐκ σελίδων 1000 περίπου. πλουσίως εἰκονογραφημένους καὶ καλλιτεχνικώτατα χρυσοδεμένους.

ΑΠΟΚΤΗΣΑΤΕ ΤΗΝ διὰ μηνιαίων 100δράχμων δόσεων, ἐγγραφόμενοι συνδρομηταὶ διὰ τοὺς 12 πρώτους Τόμους ἀντὶ δρ. 3.000.—

Ζητήσατε ἐγκυκλίους καὶ πληροφορίας, γράφοντες:

ΠΥΡΣΟΝ Α. Ε., Λυκαύργου 18, Ἀθήναι